

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Emre Kongar

13 Ekim 1941’de İstanbul’da doğdu. 1963 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat Bölümü’nü, 1966 yılında da Michigan Üniversitesi Sosyal Çalışma Yüksek Okulu’nu, M.S.W. derecesiyle bitirdi. 1968 yılında Hacettepe Üniversitesi’nde Sosyal Çalışma Yüksek Okulu’nu kurdu ve buraya müdür olarak atandı. 1981 yılı Temmuz ayında “Atatürk ve Devrim Kuramları” adlı takdim teziyle Hacettepe Üniversitesi Senatosu’nca profesörlüğe yükseltildi. 15 Şubat 1983 tarihinde, askeri rejimin üniversite konusundaki uygulamalarını protesto etmek için üniversiteden istifa etti. 1983-1987 tarihleri arasında *Hürriyet* gazetesinde danışmanlık, 1987-1991 tarihleri arasında da KAMAR Kamuoyu Araştırma Şirketi’nde yöneticilik yaptı. 17 Nisan 1992 tarihinde Kültür Bakanlığı Müsteşarlığı’na atandı. Kasım 1995’te müsteşarlık görevinden ayrıldı, 1996’da üniversite öğretim üyeliğine geri döndü. 15 Ocak 1996’da Federal Almanya Devleti tarafından Üstün Hizmet Madalyası Büyük Liyakat Haçı’yla, 1 Şubat 1996’da İtalya Devleti Commendatore Madalyası’yla, 15 Şubat 1996’da da Polonya Devleti Commandor Nişanı’yla ödüllendirildi. 2001 yılında *Cumhuriyet* gazetesi yayın danışmanlığına atandı. Halen Yıldız Teknik Üniversitesi’nde saat başı görevli ve Müjdat Gezen Sanat Merkezi’nde de fahri olarak hocalık yapmakta, ayrıca *Cumhuriyet* gazetesinde köşe yazarlığını sürdürmektedir. *Türkiye’nin Toplumsal Yapısı* adlı kitabıyla 1977 yılında Türk Dil Kurumu Bilim Ödülü’nü, *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği* adlı kitabıyla 1979 yılında Sedat Simavi Vakfı Sosyal Bilim Ödülü’nü, *21. Yüzyılda Türkiye* adlı kitabıyla, 1998 Aydın Doğan Sosyal Bilimler Ödülü’nü kazandı. Evli ve üç çocukludur.

Kırmızı Kedi Yayınevi: 717

Güncel: 31

Demokrasi İçin Manifesto

Diren!

Emre Kongar

© Emre Kongar, 2017

© Kırmızı Kedi Yayınevi, 2017

Yayın Yönetmeni: İlknur Özdemir

Kapak Uygulama ve Grafik: Yeşim Ercan Aydın

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni alınmaksızın, hiçbir şekilde kopyalanamaz, elektronik veya mekanik yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Birinci Basım: Mart 2017, İstanbul

ISBN: 978-605-298-060-6

Kırmızı Kedi Sertifika No: 13252

Baskı: Pasifik Ofset

Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2

34310 Haramidere/ İSTANBUL

Tel: 0212 412 17 77 Sertifika No: 12027

Kırmızı Kedi Yayınevi

kirmizikedi@kirmizikedi.com / www.kirmizikedi.com

www.facebook.com/kirmizikedikitap / twitter.com/krmzikedikitap

kirmizikediedebiyat.blogspot.com.tr

Ömer Avni M. Emektar S. No: 18 Gümüşsuyu 34427 İSTANBUL

T: 0212 244 89 82 F: 0212 244 09 48

Emre Kongar

**Demokrasi İçin
MANİFESTO**

DİREN!

İçindekiler

Giriş: Uçurumun Kenarında	7
I. Demokrasi Ruhu	11
II. Tarihten Bir Ders: Nazi Çılgınlığı	18
III. Tarihten Bir Ders Daha: İran'da Nasıl Olmuştu?	28
IV. 21. Yüzyılda Dünya ve Türkiye	31
V. Demokrasi Ne Değildir	54
VI. Anayasa Mahkemesi Başkanı Bile "Diren!" Dediğinde...	58
VII. Kaybedecekleriniz Zincirlerinizden Daha Fazladır	62
VIII. "Hayır Durağı" Öncesinde Bir Anayasa Mahkemesi Yargıcı ve Bir Anayasa Profesöründen Uyarılar	67
IX. "Hayır Durağı"nda Zamanın Ruhu	76
X. Demokrasi İçin Diren	97
Dizin	102

GİRİŞ

UÇURUMUN KENARINDA

Uçurumun tam kenarındayız.

Korkulu ve umutsuz gözlerle aşağı bakıyoruz:

Aşağısı karanlık.

Aşağısı kan ve gözyaşı dolu.

Aşağıda ortaçağ karanlığının acımasız totaliter anlayışı egemen.

Birbirini gırtlaklayan, çarmıha gerilen, kazığa oturtulan, yakılan, işkence edilen insanların çığlıkları yukarı ulaşıyor.

Korkulu ve umutsuz gözlerle aşağı bakıyoruz.

Kan ve gözyaşı belleklerimizde.

Çığlıklar kulaklarımızda.

* * *

Biz o uçurumu, o karanlığı iyi biliriz.

Yeni çıkmışız aydınlığa oradan.

İç ve dış düşmanların iktidarına, fetvalarına, süngülerine, toplarına, tüfeklerine karşı savaşıarak çıkmışız aydınlığa.

O çukurda kan ve gözyaşı ile bizi boğmak isteyenlerin, dünyanın zafer kazanmış dev ülkeleri ile birleşen Halifenin karanlık ittifakına karşı, her türlü olumsuzluğu yenerek ulaşmışız aydınlığa.

Can havliyle, son gücümüzü kullanarak ıkılmışız o çukurdan.

Sadece kendi yazgımızı değil, dünyayı ve tarihin akışını da değiştirmişiz.

* * *

Savaşla kazandığımız aydınlığı barış içinde siyasallaştırmışız.

Siyasetin arkasına eğitimi ve hukuku koymuşuz aydınlığı kurumlaştırmak için.

Cumhuriyet'i kurduktan sonra tam 22 yıl uğraşmışız o uçurumdan uzaklaşmak için.

* * *

Sonra, uçurumdan yukarı atılan kementlerin ayaklarımıza taktığı elmeler ile arkamızdaki güçlerin bizi uçuruma doğru iten eylemleri yeniden birleşmiş, ivme kazanmış.

Srklenmeye başlamışız o karanlığa doğru yeniden.

70 yıldır sürükleniyoruz; yavaş yavaş, ama sürekli olarak.

* * *

Şimdi uçurumun tam kenarında duruyoruz:

Uçurumdan ayaklarımıza kement atan güçler, siyasetle birlikte, medyayı, sermayeyi, hukuku ve eğitimi de ellerine geçirmiş.

Arkamızdan bizi uçuruma doğru iten güçler, artık kendi halklarının kararlarıyla bizi, girmiş olduğumuz uçuruma dönüş yolunda, ayaklarımıza dolanmış kementlerin yazgısına terk edeceklerini belirtmişler.

* * *

Uçurumun tam kenarındayız.

Korkulu ve umutsuz gözlerle aşağı bakıyoruz.

Aşağısı karanlık.

Aşağısı kan ve gözyaşı dolu.

Aşağıda ortaçağ karanlığının acımasız totaliter anlayışı egemen.

Birbirini gırtlaklayan, çarmıha gerilen, kazığa oturtulan, yakılan, işkence edilen insanların çığlıkları yukarı ulaşıyor.

Korkulu ve umutsuz gözlerle aşağı bakıyoruz.

Kan ve gözyaşı belleklerimizde.

Çığlıklar kulaklarımızda.

* * *

Ya, yasalar çerçevesinde, barışçı yöntemlerle, Demokratik olarak, Demokrasi için:

DİRENECEĞİZ...

YA DA UÇURUMDAN AŞAĞI YUVARLANIP,
“DEMOKRASİ RUHUyla” BİRLİKTE YOK OLUP
GİDECEĞİZ!

I

DEMOKRASİ RUHU

Dünyanın ve Türkiye'nin üzerinde bir ruh dolaşıyor...

Demokrasi Ruhu:

Binlerce yıllık insanlık tarihinden süzülüp gelen, milyonlarca insana umut ve mücadele gücü vermiş, vermekte ve verecek olan bir ruh bu.

Özgürlüğün ruhu...

Aklın ruhu...

Bilimin ruhu...

Dayanışmanın ruhu...

Empatinin ruhu...

Adaletin ruhu

Birlikte mutlu yaşamının ruhudur bu!

* * *

Ortak bir ruh bu...

Zamanın Ruhu!

Zamanın Ruhu bir hayalettir...

Gece gündüz, sürekli sizinle olan, zihninize, yüreğinize sızmış, hiçbir yerde sizi yalnız bırakmayan, en

yalnız, en mahrem anlarınızda bile dürtükleyen, içini-
ze işlemiş, çok güçlü bir hayalet:

Kimi zaman iktidardır...

Kimi zaman çıkarlarınızdır...

Kimi zaman sevdikleriniz, inandıklarınız...

Kimi zaman bireysel yaşamınızdır...

Kimi zaman toplum...

Kimi zaman baskıdır, cezadır, hapistir, derisi yüzül-
mektir, yakılmaktır, giyotindir...

Kimi zaman ödül...

Kimi zaman yasadır, gelenek görenektir...

Kimi zaman vicdan!

* * *

Zamanın Ruhu, adı üstünde, zamana göre değişir...

Tekçi, tekilci, tekdüze bir yapıdan, zaten içinde ba-
rındırdığı, çokçu, çoğulcu, zıtlıklarla dolu diyalektik
bir yapıya dönüşür:

İlk zamanlarda totemdir...

Büyücüdür, şamandır, aydır, güneştir...

Yiyecek, içecek, barınaktır...

Ailedir, soydur, soptur, aşirettir.

Orta zamanlarda dindir, mezheptir...

Topraktır, tarımdır...

Papadır, piskopostur, engizisyonudur, halifedir, şey-
hülislamdır, kadıdır, hahamdır, rahiptir, imamdır...

İmparatordur, sultandır, senyördür, beydir, ağadır.

Yakın zamanlarda, millettir, vatandır...

Fabrikadır, üretimdir, hammaddedir, pazardır...
Politikacıdır, meclistir, kabinedir, başbakandır.
Günümüzde insan haklarıdır, demokrasidir...
Barıştır, refahtır, güvenlidir...
Birlikte yaşamaktır, eşitlik, hoşgörüdür...
Terördür, savaştır, işgaldır, kandır...
İrk ve milliyet, din ve mezhep mücadelesidir...
Petroldür, madendir, bitkidir, hayvandır, sudur...
Dünya egemenliğine, bölge liderliğine oynamak,
birleştirerek ya da bölerek yönetmektir!

* * *

Zamanın Ruhu sürekli değişir, aynı kalamaz...

Tekil, tekçi niteliğinden, çokçu, çoğulcu, diyalektik niteliğe, ilişki ve çelişkileri, farklılıkları bağrında barındıran bir yapıya dönüşür!

Toplayıcılık ve avcılık dönemindeki totem, Tarım Devrimi'nde tek tanrılı dine, mezhebe, Endüstri Devrimi'nde milliyetçiliğe, bugün içinde yaşadığımız Bilişim Devrimi'nde ise Demokrasi ve insan haklarına dönüşür Zamanın Ruhu!

Üretim biçimlerine ve aşamalarına bağlı olan Zamanın Ruhu'ndaki bu ideolojik değişimin, bu dönüşümün bedelini, insanlık binlerce yıldır ödemiştir, ödemektedir, ödeyecektir.

Hangi bedellerin ödendiğini, isterseniz Doğu'da diri diri derisi yüzülen Nesimi'ye, ya da Batı'da diri diri yakılan Bruno'ya sorabilirsiniz!

Sanat ve edebiyat genellikle, yaşamı, yaşamın gerçek sorunlarını ve elbette insanlık tarihini, ruhlarımıza, zihinlerimize kazıyacak çarpıcılıkla ve güzellikle yansıtır...

İnsanoğlunun hayal gücü, zaman zaman bu gerçekliği, gerçekçiliği de aşar ve sanatçının ya da edebiyatçının dünyası, gerçek dünyadan kopar...

Bazen iyimser ve olumlu, bazen kötümser ve olumsuz bakışlarla, yaşanmamış olan, ama insanlığın önündeki farklı seçeneklere işaret eden yapıtlar ortaya çıkar.

Wells'in *Zaman Makinesi*, Orwell'in 1984, Huxley'in *Cesur Yeni Dünya* adlı kitapları, insanoğlunun önündeki karanlık yollara işaret eden olumsuz ütopyalardır.

Ionesco'nun *Gergedanlar*'ı da bunlar arasında sayılabilir.

Bu kara ütopyaların bazıları, 1984 gibi umutsuz ve kötümserdir:

Bireyin nihai teslimiyetiyle sonuçlanır.

Bazıları ise bireyin özgürlüğü ve direnişi açısından umut taşır:

Cesur Yeni Dünya'daki Vahşi, *Gergedanlar*'daki Bérenger, böyle bireysel direnişleri ve umutları simgeleyen kahramanlardır!

Bizde de Nâzım Hikmet, her şeye karşın, yaşama tutunmanın, yaşam sevincini duyumsamanın, umudun, mücadele azminin şairidir.

* * *

Ionesco'nun, *Gergedanlar* adlı oyununda, "Gergedanlaşmaya" yani "Birörnekleşmeye", faşizme karşı direnen Bérenger'in "*İnsanım ben, insan kalacağım, tek başıma olsam bile direneceğim!..*" diye haykırışı bu umudu simgeler!

Aslında hiç kuşkusuz Ionesco, tarihteki gerçek örneklerden de etkilenmiştir...

Örneğin Giordano Bruno:

Rahip kökenli bir filozof ve şair...

Dünyanın, evrenin merkezi olduğu görüşüne karşı çıkan...

Katolik kilisesinin bağınaz baskısıyla mücadele eden...

Farklı mezhepler arasında özgürlük arayan...

Düşünceleri ve şiirleriyle de toplumu etkileyen...

Engizisyon tarafından yargılandıktan sonra, diri diri yakılarak 1600 yılında öldürülen ve bugün heykeli dikilmiş olan özgürlük kahramanı!

Bruno, bağınaz din adamlarının ve onlarla ittifak ederek egemenliklerini sürdüren zalim diktatörlerin, ne ilk kurbanıdır ne de son olacaktır...

Ama unutulmamalıdır ki onun heykeli, otoriterliğin, faşizmin, zulmün korkulu rüyasını simgeleyerek sonsuza kadar yaşayacaktır!

* * *

Ve Nâzım Hikmet seslenir bize, kendi sesiyle kaydedilmiş “Nikbinlik” (İyimserlik) adlı şiiriyle, en umutsuz zamanlarımızda:

NİKBİNLİK*

Güzel günler göreceğiz çocuklar,
güneşli günler

göre-
-ceğiz...

Motorları maviliklere süreceğiz çocuklar,
ışıklı maviliklere

süre-
-ceğiz...

Açtık mıydı hele bir
son vitesi,
adedi devir.

Motorun sesi.

Uuuuuuuy! çocuklar kim bilir
ne harikûlâdedir
300 kilometre giderken öpüşmesi...

Hani şimdi bize
cumaları, pazarları çiçekli bahçeler vardır,
yalnız cumaları
yalnız pazarları...

Hani şimdi biz
bir peri masalı dinler gibi seyrederiz
ışıklı caddelerde mağazaları,
hani bunlar
77 katlı yekpare camdan mağazalardır.

* Bu şiir Nâzım Hikmet’in kendi sesiyle okuduğu şekilde kitaba alınmıştır.

Hani Şimdi biz haykırırız

Cevap:

kara kaplı kitap:

zindan...

Kayış kapar kolumuzu

kırılan kemik...

kan.

Hani Şimdi bizim soframıza

haftada bir et gelir.

Ve

çocuklarımız işten eve

sapsarı iskelet gelir..

Hani Şimdi biz.

İnan:

güzel günler görecekiz çocuklar

güneşli günler

göre-

-cekiz.

Motorları maviliklere süreceğiz çocuklar,

ışıklı maviliklere

süre-

-cekiz...

* * *

Bugünlerde bu Őiiri Nâzım'ın kendi sesinden dinle-
dikten sonra, son dizesini:

**VE DEMOKRASİ İÇİN DEMOKRATİK OLARAK
DİRENECEĞİZ!**

Diye noktalamak geliyor insanın içinden.

II

TARİHTEN BİR DERS: NAZİ ÇILGINLIĞI

Zamanın bir kesitinde, dünyadaki bir toplumda nelerin nasıl olduğunu anlamak için tarihe bakarız.

Demokrasinin önemini, değerini ve nasıl tahrip edildiğini anlamak için de tarihe bakmak gerekir.

Nazizmin ön koşulları

1) Alman toplumu “disiplini” ile bilinir. Bu onun Bismarck’tan sonra oluşan önemli toplumsal ve tarihsel özelliklerinden biridir.

Disiplinli bir toplum olan Almanlar, her türlü otoriter gelişmeye uygun bir ortama sahip olmuşlardır.

2) Almanya ileri bir endüstri ülkesidir. Bu niteliği onun, özellikle hammadde gereksinimi açısından sömürgeler savaşında önemli bir rol almasına imkân vermiştir.

3) Almanya’nın ekonomik ve toplumsal gelişmişliği, onun “bir üst toplumsal ve siyasal aşamaya” geçmesi için uygun bir ülke olmasına yol açmıştır. On dokuzyüzyılın sonlarına doğru güçlenen milliyetçilik akımlarının bir üst aşaması, ya da bu aşamaların bir

seçeneği, yanlış bir doğrultuda da olsa, “ırkçılık” olarak algılanmıştır. Irkçılık, Birinci Dünya Savaşı sonunda tasfiye edilen tarım-din imparatorluklarını ortadan kaldıran “milliyetçilik” akımlarının tüm dünyada görülen sonuçlarından biridir. (Öteki seçeneklerin, sosyalizm, Leninizm, emperyalizm, sendikalizm, demokratik ve laik sosyal refah devleti çizgilerinde oluştuğunu anımsayalım)

4) Birinci Dünya Savaşı sonrasında Almanya’ya dayatılan Versay Antlaşması, toplumun hem ekonomik ve siyasal anlamdaki gelişmesinin önünde bir engel olarak görülmüş, hem de “Almanların ulusal gurununu” zedelemiştir.

5) 1929 dünya ekonomik bunalımı, bir yandan Almanya’nın ağır savaş borçlarının ödenmesinde yardımcı olan, Amerika ile arasındaki mali ve ekonomik ilişkileri zedelemiş, öte yandan, ülkenin tam bir “hiper enflasyon krizi” içine sürüklenmesine yol açmıştır.

6) Sovyetler Birliği’nin kurulmuş olması, Almanya’daki “komünist” akımları güçlendirmiş, ülke sadece ekonomik ve toplumsal olarak değil, siyasal ve ideolojik olarak da büyük bir kargaşanın ve “iktidar mücadelesinin”, yani rejim bunalımının içine sürüklenmiştir.

7) Hitler ve Naziler, ülkedeki siyasal yönetimin kararsızlıklarından ve beceriksizliklerinden, demokratik rejimin o dönemdeki açıklarından ve zafiyetlerinden olduğu kadar, İngiltere’nin ve özellikle Fransa’nın

“aymazlığı” sonunda, rahatça güçlenmişlerdir. Demokrasi, henüz içte de dışta da, “korunması gereken ideal bir rejim” olarak algılanmamaktadır.

8) Gerek ekonomik kriz, gerekse komünizmin yükselişi, Hitler’in, yani Alman Nazileri’nin Alman büyük sermayesinin desteğini almasına yol açmıştır.

9) Din kültürü, Yahudi düşmanlığını, tarihsel ve dinsel olarak Avrupalıların “toplumsal bilinçaltlarına” iyice kazımıştır.

10) Her uluslaşma sürecinde ve her ulusal eylemde “ortak düşman” kavramı “olmazsa olmaz” bir sosyal psikolojik ve siyasal koşuldur. Eylemin gücü ile düşman kavramının gücü ve dolayısıyla, “düşmana karşı alınacak önlemlerin şiddeti” doğru orantılıdır. Almanya’da Yahudiler bu hedefe oturtulmuşlardır.

* * *

Uygulama koşulları

1) Naziler yavaş yavaş, tedricen güç kazanmışlardır. Sistematik ama sindire sindire, yavaş yavaş ilerleme, önemli bir ön koşuldur.

2) Demokrasi, temel hak ve özgürlüklere dayalı bir rejim olarak değil, faşizmi davet eden biçimde sadece “çoğunluğun yönetimi” olarak algılanmıştır. Yalnızca sandığın oy mekanizmasının işlemesi, sürecin demokratik sayılması için yeterli görül müştür. Naziler bunu kendi amaçları için çok güzel kullanmışlardır.

3) Eğitim ve örgütlenme etkinlikleri Naziler tarafından son derece etkin bir biçimde kullanılmıştır. Özellikle çocuklar ve gençler arasındaki örgütlenmeye önem verilmiş, tüm toplum, milli eğitim olanakları kullanılarak gençler ve çocuklar aracılığıyla biçimlendirilmiştir.

4) Nazilere karşı çıkanlar yavaş yavaş temizlenmiş, Hitler karşıtları hiçbir zaman birleşme, bütünleşme, ortak cephe oluşturma, örgütlenme ve güçlenme şansı bulamadan teker teker tasfiye edilmişlerdir.

5) Ülkenin bir “savaş durumu” içinde bulunması her türlü milliyetçi duyguların aşırı biçimde yorumlanmasına, “ihamet” kavramı üzerine dayalı propagandanın muhalefeti bütünüyle susturmasına yardımcı olmuştur.

6) Siyasal ve toplumsal propaganda en ileri tekniklerle, en yaygın ve en şiddetli biçimiyle, toplumun beyninin yıkanması için kullanılmıştır. Bu çerçevede radyo, önemli bir iletişim kanalı olarak Naziler tarafından çok iyi kullanılan bir araç olmuştur.

7) Toplu cinayetler, toplama kampları, gaz odaları, fırınlar, toplumda açık ve şeffaf biçimde meşru ortamlarda tartışmaya fazla konu edilmemiştir. Bu yöndeki çabalar derhal engellenmiş, cinayetlerin üstü örtülme-ye çalışılmıştır. Toplum, gözü önünde olanları adeta bir “sessiz film izler gibi” seyretmiştir.

8) Soykırım, temelde asil ve yüce bir değer olarak takdim edilen “Germen ırkçılığına” dayandırılmış, insanların kimlikleriyle ilgili olan “milliyetçilik duygusu”

en aşırı biçimde istismar edilmiş ve cinayetlerin arka planındaki gerekçe olarak kullanılmıştır.

9) Toplumsal çapta uygulanan soykırım, ülke sınırlarını da aşan daha büyük ve daha yüce bir “evrensel dünya düzeni” çerçevesinde ele alınmış, insanların tarih ve “insanlık” bilinci “Germen ırkçılığı” çerçevesinde yeni bir tarih, yeni bir dünya ve yeni bir insanlık adına uygulamaya konulmuştur.

10) Adalet mekanizması doğrudan siyasetin ve Nazi İdeolojisi’nin emrine alınmıştır.

11) Bilimin, sanat ve kültürün her alanı, adaleti de kapsayacak bir biçimde bu “yeni ideoloji”, “yeni dünya düzeni” çerçevesinde yönlendirilmiş, toplum, bu kanallar aracılığıyla da manipüle edilmiştir.

12) Yahudi “tehlikesi”, evrensel bir “dünya tehdidi” olarak ele alınmış, sadece dinsel ve tarihsel olarak değil, güncel ve siyasal olarak da, gerektiğinde yapay düzenlemeler ve sahte eylemlerle de desteklenerek büyütülmüştür.

* * *

İktidarın gücü ve meşruiyet yanılsaması: Hükümet-devlet ayniyeti ve seçim aldatmacası.

Normal bir insan, ister Alman olsun, ister başka bir milletten, ister Hristiyan olsun, ister başka bir dinden, bir soykırıma nasıl destek verir, kendinden farklı insanların topluca yok edilmesine nasıl katılır?

Tabii bu soruyu sorarken, “normal bir bireyin” toplu katliam biçiminde örgütlü olarak uygulanan bir “soykırıma” “normal koşullarda” destek vermeyeceği varsayımından hareket ediyoruz.

“Toplumsal çılgınlığa katılan ve soykırım cinayetlerine gönüllü olarak destek veren” bireylerin neden böyle davrandıklarının tarihsel, toplumsal ve siyasal nedenleri yukarda özetlenen maddelerde belirtilmiştir.

Tabii bunlara pek çok “bireysel sapma” nedenini açıklayan “psikolojik” ögeler de eklenebilir.

Naziler üzerine yazılmış inceleme yapıtları bu “psikolojik çözümlemeler” açısından da çok zengindir.

Ama ben burada, “normal bir iyi insanın” nasıl olup da bu soykırım cinayeti çarkının bir parçası haline dönüşebildiğinin toplumsal ve siyasal mekanizmalarını çözümlemek istiyorum.

Konuya bu açıdan baktığımda karşıma iki öge çıkıyor:

Bunlardan biri, bireyi “vatandaş” haline getiren, yaşadığı toplumun bir parçası olarak işlevlerini yerine getirmesini sağlayan, onun yaşamını meşrulaştıran ve daha doğrusu yaşamasını olanaklı kılan bir “iktidar, ve onunla anlamdaş olarak yozlaştırılan devlet” kavramıdır.

Bireyin içinde yaşadığı toplumun iktidarı (devleti), önce bireyin “vatandaşlığını” onaylar: Ona bir nüfus kâğıdı verir.

Daha sonra bütün medeni hakları bu iktidarca

onaylanır: Evlenmesi, çocuk sahibi olması ve sonunda ölümü; ölümden sonra da miras paylaşımı.

Yani birey, kimliği, içinde yaşadığı toplumun iktidarı tarafından onaylanan bir varlıktır.

Kendisinin ve varsa, eşinin, çocuklarının eğitimi, aldığı diploma, yargılandığı mahkeme, gittiği hastane, kendisine kent hizmetlerini sağlayan belediye hep o “siyasal iktidar” onayladığı için vardır ve kendisinin de varlığını onaylarlar.

İşte “birey”, genel olarak çağdaş demokrasinin geliştirdiği bir kavram olan “eylemli ve devleti denetleyen vatandaş” olmaktan çok, “varlığı siyasal iktidar tarafından onaylanan bir kimliktir”.

Tek başına bireyin, “siyasal iktidara” yani “devlete karşı” hemen hemen hiçbir gücü yoktur; daha doğrusu devlete karşı sahip olduğu bütün güçler yine ancak “devletin koruması ve güvencesi altındadır”.

Tam bu noktada, “siyasal iktidar” ile “devlet” kavramlarını eşanlamlı kullandığıma dikkat edilsin.

Oysa biz biliyoruz ki, “çağdaş demokrasilerde” “devlet”, “siyasal iktidardan” yani “hükümetten” daha büyük, daha geniş ve daha farklı bir varlıktır: “Bireyin haklarını hükümete karşı da koruyan bir varlık”.

İşte Nazi Almanyası’nda “normal ve iyi insanları” da soykırım cinayetlerinin bir parçası haline getiren birinci öge, bu “devlet-hükümet ayırımının ortadan kaldırılmış olması”, bireyin, Nazi iktidarı karşısında yalnız ve korumasız bırakılmasıdır”.

Bu saptamayı yaptıktan sonra, ikinci olarak Nazilerin “devlet-hükümet ayrımını” nasıl ortadan kaldırdıklarına ve bireyi kendi iktidarları karşısında nasıl korumasız ve zavallı birer piyon haline getirdiklerine bakalım:

Burada tartışmak istediğim konu, siyasal manevralar ya da ince hukuksal ve siyasal oyunlar değildir.

Üzerinde durmak istediğim nokta, “devleti ele geçirme mekanizmasının” yani onlara kamuoyu vicdanda ve siyasal-hukuksal ortamda tanınan “meşruiyetin” temelleridir.

Nazilerin meşruiyetlerinin iki temeli olduğunu görüyoruz:

Bunlardan biri demokrasiyi sadece “oy kullanmaya”, yalnızca kaba bir “seçim mekanizmasına” indirgeyen bir uygulama, ikincisi de, “Germen ırkçılığıdır”.

Bir başka deyişle, Naziler, “ideolojik meşruiyetlerini” Germen ırkçılığından, “yasal-hukuksal meşruiyetlerini de” “seçim mekanizmasından” almışlardır.

Sonuç olarak, Alman toplumunun “iyi ve normal bir bireyi”, devlet kavramı ile Nazi iktidarını özdeşleştiren bir süreç sonunda devlet karşısında korunmasız ve yalnız bırakılmış, bu yalnızlaştırma sürecinin “mekanizması” olarak “seçim”, “ideolojisi” olarak da “Germen ırkçılığı” kullanılmıştır.

Böylece “meşrulaşan ve devletle özdeşleşen iktidar”, bireyi, kendi cinayet çarkının anlamsız ve karşı konulamaz bir parçası yapmıştır.

Sonuç olarak Nazilerin uyguladığı soykırımdan alınacak iki ders.

Bütün bu kuramsal çözümlerimiz gösteriyor ki, demokrasinin ayrılmaz bir parçası olan “seçim mekanizması” ve kimliğimizin önemli bir bölümünü oluşturan, dini inanç ile de desteklenen “milliyetçilik ideolojisi” son derece tehlikeli kavramlardır.

Demokrasinin öteki güvenceleri olmadan kullanılan bir seçim mekanizması, toplumları en kanlı cinayetlere sürükleyen katilleri, diktatörleri başa getirebilir.

Kimliğimizin bir parçasını oluşturan “milliyetçilik duyguları” ise, hele din duyguları ile de desteklendiğinde, kendimizden farklı olanları aşağı görmemize yol açtığında, bir “soykırımın” gerekçesini ve ideolojik kılıfını oluşturabilir.

İşte Nazi Almanyası’ndaki normal ve iyi insanları da bir soykırım çarkının dişlileri haline getiren öğeler “seçime ve dinle desteklenen milliyetçiliğe” dayalı, “meşru sanılan iktidarın devletle özdeşleşmesi” sürecidir.

İnsanlığın “Yahudi soykırımından”, bu inanılmaz vahşetten alacağı ders, seçim süreçlerini demokrasinin öteki güvencelerinden ayırmamak, dinle de beslenen milliyetçilik duygularını ise, başka insanları, milletleri aşağı görmek olarak kullanmamaktır.

Ve tabii, hiçbir zaman bireyi iktidarın karşısında güvencesiz bırakmamak, devlet-hükümet özdeşliğine izin vermemektir.

III

TARİHTEN BİR DERS DAHA: İRAN'DA NASIL OLMUŞTU?

Dünyada Radikal Siyasal İslam'ın yükselişi, ABD başta olmak üzere, Batı dünyasının desteğiyle 1970'lerin sonunda ivme kazandı.

Sovyetler Birliği, varlığını, gücünü ve Batı tarafından tehdit olarak algılanmasını sürdürürken devam eden Soğuk Savaş sırasında Batı, komünizmle mücadele için İslam ideolojisine dayalı olarak kurulan silahlı örgütlenmeler de dahil olmak üzere tüm siyasal oluşumları destekledi.

Radikal Siyasal İslam'a verilen bu siyasal, örgütsel, mali ve askeri destek Batı açısından işe de yaradı:

Örneğin hemen Humeyni Devrimi'nden sonra Afganistan'ı işgal eden Sovyetler Birliği, bu ülkede CIA'nin Usame Bin Ladin liderliğinde örgütlediği ve desteklediği El Kaide militanları karşısında yenilgiye uğradı.

Batı'nın Radikal Siyasal İslam'a desteği, İran Devrimi'nde de, komünistlerin iktidarını engellemek için ortaya çıkmıştı.

Şahın yozlaşmış diktatörlük rejimini kurtarma olanağı kalmayan Batı, İran'daki değişimin bir komünist

kaymaya yol açmaması için Humeyni'ye destek verdi.

Ayrıntıları bir yana bırakırsak, İran'daki dönüşümü çok kaba hatlarıyla şöyle özetlemek olanaklı:

1) Önce Mollaların önderliğinde, komünistler ve liberaller "özgürlük" ve "demokrasi" savaşı için birleşti.

2) Şah Pehlevi'nin diktatörlüğüne karşı büyük koalisyon oluşturuldu.

3) Başta Amerika, Batı ülkeleri Şah devrildikten sonra, iktidar komünistlerin eline geçmesin diye Humeyni'ye "destek" verdi.

4) Şah devrilince Mollalar, iktidarı geçici olarak komünistlerle paylaştı.

5) Yargıya el kondu. Yargı sistemi Mollaların denetimine geçti.

6) Generaller idam edildi. Yerlerine polis şefleri getirildi.

7) Ordu Mollaların denetimine girdi.

8) İşçi komitelerine Mollalar sızdı.

9) Sol hareket ve örgütlenmeler güçsüzleştirildi.

10) Referandum yapıldı.

11) Halkın oylarıyla sözde "demokratik bir biçimde!" Demokrasiye son verildi ve İran İslam Cumhuriyeti yani Şeriat rejimi kuruldu.

12) Ortaya çıkan anarşik ortamdan da yararlanılarak Mollaların karşısındaki tüm muhalefet bastırıldı, komünist TUDEH partisi tasfiye edildi.

13) Komünistler sokaklarda avlandı; vinçlerde asıldı.

- 14) Binlerce kişi idam edildi.
- 15) Bugün İran'ı 12 kişilik bir heyet yönetiyor.
- 16) Parlamentonun ve cumhurbaşkanının tüm ey-
lemleri de bu heyetin onayına bağlı.
- 17) İktidara karşı oluşan muhalefet de, yönetimi
ancak "şeriat'tan sapmakla" eleştirebiliyor.

İran deneyiminden çıkan sonuç:

"Özgürlük" ve "Demokrasi" adına...

İslamcıların önderliğinde...

Batı'nın desteğiyle...

Devlet önce çökertiliyor...

Sonra yenisi kuruluyor...

Yeni kurulan şeriat Devleti kimseye nefes aldırımı-
yor!

IV

21. YÜZYILDA DÜNYA VE TÜRKİYE

21. yüzyılda “Demokrasi Ruhunun” tadına varmış olan Dünya ve Türkiye “Üçüncü Küreselleşme” dalgasının sarsıntılarını yaşıyor.

“Demokrasi Ruhu”nun gelişmesi kolay olmadı:

İnsanlık ilk çelişkiyi, “insan-doğa çelişkisi” olarak doğaya karşı sürdürdüğü yaşam kavgası ile tanıdı.

“İnsan-doğa çelişkisi” “Teknoloji”yi doğurdu.

“Teknolojinin” icadı, bilgiye, araç ve gerekçelere sahip olanlarla olmayanlar arasındaki farklılığı oluşturdu; yönetim ve iktidar sorunlarını, yani “insan-insan çelişkisini” yarattı.

“İnsan-insan çelişkisi”, “İdeolojileri” doğurdu:

Üretim biçimleri ve teknikleri ile bağımlı olarak ideolojiler, inançlar bağlamında, Paganizm, Tek Tanrılı Dinler, Milliyetçilik, Demokrasi ve İnsan Hakları olarak gelişti.

Şimdi insanlık, insan-doğa ve insan-insan çelişkileriyle, yani teknoloji ve ideolojilerle parçalanmış, sömürü ve savaşlarla kana bulanmış bir dünyanın, herkesin hür ve eşit olarak doğduğu, herkesin özgür ve fırsat

eşitliğine sahip olarak yaşadığı bir dünyaya dönüşmesinin sancılarını yaşıyor!

Birinci Küreselleşme dalgası Tarım Devrimi ile geldi.

Toplayıcılık ve Avcılık dönemlerinde aşiretler halinde göçebe olarak yaşayan Pagan kültürü sahibi insanlar toprağa bağladı.

Tek tanrılı dinler aracılığı ile dünyayı düzenledi.

Tarım Devrimi ile ana üretim aracı haline gelen toprak değer kazanınca, toprağı zaptetmek ve korumak, Birinci Küreselleşme dalgasının esas amacı oldu. Tek tanrılı dinler, bu amaca yönelik savaşların ideolojik şemsiyesini oluşturdu.

Tabii her yapı, her an üç farklı sistemin özelliklerini birden bağrında taşır:

Eski dönemin kalıntıları, gelecek dönemin filizleri ve o günkü düzenin egemen nitelikleri.

Birinci Küreselleşme dalgasını simgeleyen Tarım Devrimi de, hem kendinden önceki Toplayıcılık ve Avcılık dönemlerinin ideolojik (totemizm, şamanizm ve benzeri inançlar) kalıntılarını hem de bir sonraki dönemin yani endüstrileşmenin ve milliyetçiliğin filizlerini içinde taşıyordu.

Tarım Devrimi, din-tarım imparatorlukları aracılığı ile dünyayı:

Devletlerin içinde, köle köylüler ile toprak sahipleri ve din adamları arasındaki sömürüye göre...

Devletler arasında da, inançlara dayalı olan toprak savaşlarına göre...

Küreselleştirerek biçimlendirdi.

İçte sömürü, dışta savaş ve kan, ve bütün bunların gerekçesi olarak kullanılan tek tanrılı dinler ve onların mezhepleri, Birinci Küreselleşme'nin dünyaya armağanlarıydı.

* * *

Birinci Küreselleşme, yani Tarım Devrimi, kendi içindeki evrimleşme süreci ile İkinci Küreselleşme dalgasını, yani Endüstri Devrimi'ni doğurdu.

Endüstri Devrimi, artık fabrikaların (makinaların) üretim araçları haline gelmesi ile toprağın değerini azalttı ama, ortadan kaldırmadı.

İkinci Küreselleşme dalgası, din-tarım imparatorluklarını yıktı, yerlerine milliyetçilik ideolojisi etrafında örgütlenen ulus devletleri doğurdu. Ama dinin küresel egemenliğini zayıflatmakla birlikte, tek tanrılı dinlerin, bir kimlik aracı olmalarından gelen önemlerini korudu.

Bu dönemde, savaşlar artık sadece toprak için değil, endüstriye hammadde sağlamak ve sonra da üretilen mamulleri satmak için pazar bulmak üzere yapılmaya başlandı.

Savaşlar, ulus devletler arasında oluyor ve şemsiye ideoloji görevini de etkileri azalmış görünen (ama

kimi zaman yine ön plana çıkan) dinsel ve mezhepsel farklılıklarla birlikte, daha egemen bir biçimde ulusçuluk yerine getiriyordu.

İkinci Küreselleşme'nin insanlığa armağanı da bu kez ulusçuluk bağlamında endüstriyel üretim adına yapılan kanlı savaşlar ve kimi zaman faşizme de giden milliyetçilik akımları oldu.

İkinci Küreselleşme'nin egemen ilişkileri, içte (eski dönemin köylü ile toprak ağası-din adamı çelişkesinin kalıntılarıyla birlikte), sermaye ile emek arasındaki çekişmeler, dışta ise hammadde ve pazar için yapılan sömürge savaşları biçiminde ortaya çıktı.

* * *

Bu arada ikinci küresel dalga, yani Endüstri Devrimi de, kendi içinde üçüncü dalğanın, yani İletişim-Bilişim Devrimi'nin filizlerini üretmeye başlamıştı.

Bir yandan İletişim-Bilişim teknolojileri gelişir ve dünyayı etkilerken, öte yandan din, mezhep, dil, ırk ve milliyet farklarını birbirleriyle eşit değerde gören, insan hakları ve katılımcı demokrasi gibi kavramlar oluşmaya başlamıştı.

Üçüncü Küreselleşme dalgası, yani İletişim-Bilişim Devrimi, insan hakları ve demokrasi kavramlarının gelişmesiyle eşzamanlı olarak dünya üzerinde egemenliğini ilan etti.

Ama günümüzde, eski dalgaların ideolojik ve nesnel kalıntıları, demokrasi ve insan hakları filizlerinin gelişmesini engelliyor ve İletişim-Bilişim Devrimi'nin ideolojik şemsiye olarak insan haklarına dayalı katılımcı demokrasi anlayışını dünya çapında kullanmasına engel oluyor.

* * *

İnsanlık, en uzun geçiş dönemini, göçebelikten Tarım Devrimi'ne evrilme sırasında yaşadı.

Tarım Devrimi'nden Endüstri Devrimi'ne geçiş daha hızlı oldu.

Endüstri Devrimi'nden Bilişim Devrimi'ne geçiş ise bir insanın yaşam süresine sığacak kadar hızlanmış görünüyor.

Bu üç devrim arasındaki geçişler simgesel olarak son dönemdeki üç büyük olay çerçevesinde algılanabilir:

Birinci Dünya Savaşı.

İkinci Dünya Savaşı ve Soğuk Savaş.

Sovyetler'in çöküşü ve Soğuk Savaş'ın bitişi.

1) Birinci Dünya Savaşı, Tarım Devrimi'nin siyasal yapısını sonlandırdı.

Din-tarım imparatorluklarını tasfiye etti.

Endüstri Devrimi'nin devlet yapılarını, yani ulus-devleti ve sosyalist devleti doğurdu.

2) İkinci Dünya Savaşı, Endüstri Devrimi'nin iç he-saplaşmasını ve iyice yerleşmesini gündeme getirdi.

Dünyayı Batı ve Sovyetler olarak ikiye böldü, Soğuk Savaş'ı başlattı.

3) Sovyetler'in çöküşü ve Soğuk Savaş'ın bitişi Endüstri Devrimi'nden Bilişim Devrimi'ne geçiş noktasını simgeledi, insanlık tarihi önünde yeni bir dönem başlattı.

* * *

Bütün bu dönüşümlerin sancıları doğrudan Anadolu'ya yansdı:

1) Birinci Dünya Savaşı, Osmanlı'yı tasfiye etti.

Mustafa Kemal Atatürk sayesinde, Anadolu'da tarih tersine çevrildi ve yeniden yazıldı:

Tasfiye edilen bir imparatorluğun yerine, o imparatorluğun evrimleşmesiyle değil, Kurtuluş Savaşı ile, bir ulus-devlet, Türkiye Cumhuriyeti kuruldu:

Bağımsız ve özgür bir Türkiye Cumhuriyeti.

2) İkinci Dünya Savaşı ve Soğuk Savaş, bağımsız ve özgür Türkiye Cumhuriyeti'ni, Batı ile bütünleştirdi, bir anlamda onun uydusu haline soktu.

Aynı sırada İsmet İnönü'nün gerekli sınıfsal destek olmadan, yani sermaye sınıfı ve işçi sınıfı yeterince gelişmeden.Çok Partili Düzen adı altında Demokrasi'ye zamansız geçmesi, Türkiye'de demokratik rejimin yerleşmesini ve gelişmesini engelledi.

3) Sovyetler'in çöküşü ve Soğuk Savaş'ın bitişi, Batı'ya bağımlı olan Türkiye Cumhuriyeti'ni, Küresel-

leşme süreci karşısında savunmasız bıraktı, Batı'nın oyuncağı haline getirdi.

Üstelik hâlâ yeterince gelişmemiş olan çağdaş sınıfların, yani sermaye sınıfı ile işçi sınıfının desteklerinden yoksun olan ve kurum ve kuralları dinci/mezhepçi, ırkçı/milliyetçi ideolojilerin saldırısı altında olan Çağdaş, Laik, Demokratik Hukuk Devleti tehlikeye girdi.

* * *

Birinci Dünya Savaşı sonrası, devlet biçimleri değişti, sınırlar yeniden çizildi.

İkinci Dünya Savaşı sonrası da devlet biçimleri değişti ve sınırlar yeniden çizildi.

Soğuk Savaş sonrası, yine devlet biçimlerinin değişmesine ve sınırların yeniden çizilmesine tanık oluyoruz.

İşte bu süreç içinde, egemenler, iç ve dış güçlerin ittifakı ile Türkiye'nin devlet biçimini doğrudan değiştirecek, sınırlarını ise zaman içinde değiştirebilecek projeleri uygulamaya koymuş görünüyor.

Bu noktada Demokrasi'yi korumak ve kollamak için Demokratik yollarla, Demokratik olarak Direniş gündeme geliyor.

* * *

Üçüncü Küreselleşme dalgası Dünya'yı ve Türkiye'yi nasıl etkiliyor?

Dünyanın şu anda içine girdiği Bilişim Devrimi ile yaşadığı Üçüncü Küreselleşme dalgası ya da yabancı terminoloji ile, “globalleşme” biri siyasal, biri ekonomik biri de kültürel olarak üç boyutu olan bir kavramdır.

Küreselleşme'nin siyasal ayağı, Amerika Birleşik Devletlerinin siyasal egemenliği, ya da dünya üzerindeki siyasal jandarmalığı anlamına gelmektedir.

Bu durum, bir anlamda Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra, dünyanın tek kutuplu hale gelmesini de belirtmektedir.

Bu ayak Rusya tarafından kabul görmemekte, Çin tarafından ise gelecekte bütünüyle tehdit edilmektedir.

Küreselleşmenin ekonomik ayağı, uluslararası sermayenin egemenliğine işaret etmektedir.

Bu egemenlik, bütün ülkeleri, örneğin, Birleşik Amerika'yı da aşan bir biçimde gelişmiştir. Kendi mantığı içinde, sermaye ve onun simgesi olan marka bazında dünyayı, tüketiciyi ve tüm insanları yönlendirmektedir.

Ekonomik olarak uluslararası sermayenin egemenliği bir yandan, günlük yaşam açısından dünyayı “bir-örnekleştirirken” öte yandan, ekonomik verimliliğin, yani üretim verimliliğinin, dünya ekonomisindeki en belirleyici ölçüt olarak ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Böylece, gittikçe bütünleşen dünya ekonomisindeki rekabetin belirleyici sonucu, üretim verimliliği kavramına bağlanmıştır.

Mikromilliyetçilik, Mikrodincilik ve Birörnekleşme

Küreselleşmenin kültürel ayağı, birbirinden farklı, hatta biri ötekine zıt iki ayrı sonuca işaret eder.

Birinci sonuç, “mikromilliyetçilik” ve “mikrodincilik” biçiminde ortaya çıkmıştır.

Son örneğini, Yugoslavya olayında gördüğümüz, “mikromilliyetçilik” akımları, ulusal devleti aşan ve onu daha küçük parçalar halinde algılayan bir yapıya sahiptir.

Şu anda Ortadoğu’yu pençesine almış olan kanlı savaşların temelinde ise din mezhep farklılıklarına dayanan “mikrodincilik” egemendir.

Küreselleşme, en küçük bir kültürel farklılığı bile vurgulayarak, elektronik medya aracılığı ile bunu tüm dünya kamuoyunun dikkatine sunan, ayrıca siyasal açıdan, kültürel farklılıkların korunması ilkesini demokratik hak ve özgürlükler alanının ayrılmaz bir parçası olarak gören bir anlayışı yaygınlaştırmaktadır.

Küreselleşmenin kültürel ayağının ikinci sonucu, özellikle tüketici davranışını etkileyerek, dünya çapında kültürel birörnekleşimin önünü açmış olmasıdır.

Küreselleşme olgusunun, özellikle ekonomik ayağı, yani uluslararası sermayenin egemenliği, bir yandan “marka cazibesi”, öte yandan günlük tüketim alışkanlıklarının denetlenmesi yoluyla, tüm dünyayı benzer

davranış kalıpları içine sokmaya, yani tek boyutlu bir kültürel kimliğe sahip olmaya doğru zorlamaktadır.

Bilişim Devrimi'ne dayalı olan Üçüncü Küreselleşme de Üçüncü Safha'sına gelmiş görünüyor.

Birinci Safha, Sahte Cennet:

1991'de Sovyetler Birliği resmen çöktükten sonra “tarihin sonu geldi” , “sınıf çatışmaları ve ulus devletler arası savaşlar bitti, sınırlar kalkacak”, “silahlara akıtılan fonlar refahı arttıran üretime gidecek” gibi sonradan hepsinin palavra olduğu anlaşılan birçok beklenti dile getirildi.

Oysa bu Sahte Cennet söylemleriyle dolu olan safhada, Balkanlar'da, Kafkaslar'da ve Ortadoğu'da devlet yapıları yıkıldı ama yerlerine Mikromilliyetçilik ve Mikrodincilikten etkilenen, yıkılanlardan daha “ulusal devletler” kuruldu.

Üstelik de Huntington'un kuramsal olarak dile getirdiği, Batı-İslam uygarlıkları çatışması evresi, bizzat ABD'nin yarattığı Radikal Siyasal İslam terörizmi uygulayan örgütlerle tüm dünyaya egemen oldu; böylece 10 yıl süren Birinci Safha bitti.

İkinci Safha, küresel terörün yaygınlaşması ve Eşitsizliklerin artması:

Başlangıcı 11 Eylül 2001'deki İkiz Kuleler saldırısı ile simgelenen İkinci Safha, küreselleşme rüyasının hiç de pazarlandığı gibi olmadığını gösterdi.

Düşmanı Sovyetler çökünce hedefsiz kalan, Askeri olarak örgütlenmiş olan Radikal Siyasal İslam, tüm dünyada ABD'ye ve Batı'ya karşı saldırıya geçti.

Buna karşılık, liderliğini ve egemenliğini, değişen dünya koşullarında Avrupa ve Rusya ile paylaşmak istemeyen ve arkadan hızla gelen Çin'e karşı korumak isteyen ABD, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'yı "Arap Baharı" denilen bir illüzyonla kana buladı. Yüzbinlerce insan hayatını kaybetti ve milyonlarca mülteci, uygar dünyanın sorunu oldu.

Bu arada gelişmiş ülkelerle gelişmemiş ülkeler arasındaki fark da açılıyor, insanlık daha büyük sorunlarla karşı karşıya kalıyordu.

Küreselleşmenin, insan ve uyuşturucu ticaretini engelleyemediği, yoksullukla başa çıkamadığı ve uluslararası terörizme dur diyemediği anlaşılmış, yeniden ulus devlet modeline geri dönülmesi gündeme gelmişti.

Bütün bu olumsuzluklar, dünya halklarının küreselleşmeyi savunan mevcut yönetimlere karşı, mikrodinci ve mikromilliyetçi eksenlerde tepkiler oluşturmaya yol açtı.

Böylece küreselleşme, kendi içinde, askeri/siyasal ve ekonomik ayağıyla, kültürel/ideolojik/siyasal ayağı arasında çelişkiler yaşamaya başladı ve bu bizi Üçüncü Safha'ya getirdi.

Üçüncü Safha, Mikromilliyetçilik ve Mikrodincilik Küreselleşmeye karşı; Brexit ve Trump.

Her yeni toplumsal, kültürel ve siyasal oluşumun tohumları bir önceki dönemde atılır; Üçüncü Safha için de böyle oldu...

Tohumları Soğuk Savaş döneminde atılmış olan ve Birinci ve İkinci Safha’larda güçlendirilen, ABD tarafından pompalanan mikrodinci ve mikromilliyetçi akımlar, küreselleşmenin olumsuz sonuçlarına karşı tepki duyan halkların bu tepkilerini kanaliz eden ideolojiler oldu.

Rusyada Putin, Macaristan’da Orbán, Avusturya’da Haider, Fransa’da Le Pen, Avrupa’da yükselen ırkçılık ve yabancı düşmanlığı süreçleri, bu mikrodinci ve mikromilliyetçi akımların sonuçları olarak dünya sahnesine çıktılar.

Birleşik Krallığın (İngiltere’nin) Avrupa Birliği’nden çıktığı ve ABD’de Trump’ın seçildiği 2016 yılı, bu Üçüncü Safha’nın başlangıç tarihi olarak görülebilir.

Küreselleşme ve Türkiye: Demokrasi ve çokkültürlülük

Bir toplumu oluşturan bireylerin ve grupların dil, din, ırk, tarih, coğrafya açısından farklı kökenlerden gelmesine dayanan çokkültürlülük, tek bir siyasal birim halinde ve ortak sınırlar içinde yaşayan toplumlar da söz konusudur.

Bu farklılıklar, kimi zaman, çöken Sovyetler Birliği’nde, ya da bugünkü Amerika Birleşik Devletleri’nde olduğu gibi, değişik milletlere mensup insanların bir arada yaşaması biçiminde de görülebilir.

Bu iki ülkedeki deneyimler, aslında çokkültürlülük kavramının siyasal sonuçları açısından da oldukça öğretici olmuştur.

Toplumdaki çokkültürlülük olayını, bireysel özgürlükler bazında genel toplumsal ve siyasal yapının bir parçası olarak algılayan ABD oldukça başarılı bir uygulama ile, hem siyasal kimliğini hem de özgürlükleri koruyan bir çizgi izlemiştir.

Buna karşılık, Sovyetler Birliği, bireysel özgürlükleri hemen hemen yok sayarak giriştiği deneyim çerçevesinde, sistemin karşılaştığı başka tür zorlukların sonunda, dağılıp gitmiştir.

Sovyetler Birliği ve Yugoslavya deneyimleri, bize, bireysel özgürlüklerin güvencede olmadığı sistemlerde, farklı kültürel kimliklerin korunmasının ve geliştirilmesinin, ister üniter ister federal devlet yapıları çerçevesinde olsun, olanaklı olmadığını göstermiştir.

Bireysel özgürlüklerin güvence altına alınarak, “anayasal bir vatandaşlık bağı” çerçevesinde geliştirilemediği siyasal varlıklar, bütünlüklerini koruyamamaktadır.

Kültürel Kimlik

Bireylerin kültürel kimlikleri, onlar üzerinde bağlayıcı olduğu oranda bireysel özgürlükleri sınırlamakta, ama aynı ölçüde bir kimlik kartı işlevini de yerine getirmektedir.

Kültürel kimlik ile bireysel özgürlük arasında, bireyin tutum ve davranışlarının farklılıklarına izin verilen

“manevra alanının” genişliği açısından tersine bir korlatif ilişki söz konusudur.

Bir başka deyişle, sert bir kültürel kimlik, bireyin, ait olduğu kültürel kimlik açısından yapması beklenen tutum ve davranışları büyük ölçüde kendisine empoze eder ve böylece “bireysel özgürlükler alanı” önemli ölçüde sınırlanmış olur.

Buna karşılık, yumuşak bir kültürel kimlik, bireyin tutum ve davranışlarına daha az müdahale ettiği için, onun “bireysel özgürlükler alanını” daha geniş bir çerçeveye taşır.

Burada, bir kültürel kimliğin “militanı” kimliğine bürünen birey, kendisini öteki kültürel kimlik sahiplerinden ayırmak için kendisinden farklı tutum ve davranışları elinden geldiğince olumsuzlama çabası içine de girer, ve böylece toplumsal etkileşimi önemli ölçüde zedeleyici bir oluşum ortaya çıkar. Yumuşak bir kültürel kimliği savunan birey ise, aynı toplum içinde yaşadığı öteki kimlik sahiplerine de hoşgörü ile bakma eğilimindedir.

Böylece, yumuşak kültürel kimlik hem o kimlik sahibi olan bireyin özgürlük alanını daraltmaz, hem de öteki kimlik sahipleriyle bir arada yaşama dürtüsünü kısıtlamadığı için, toplumsal etkileşim miktarı kısıtlanmamış, dolayısıyla toplumun işleyişi bozulmamış olur.

Anayasal Vatandaşlık

“Anayasal Vatandaşlık” kavramı, ulusal devleti, din, dil, ırk gibi tarihten ya da coğrafyadan gelen “kültürel kimlikler” yerine, mensup olunan ülkenin siyasal kimliğine ve bu ülkenin “eşit haklara dayalı vatandaşlığı” kavramına bağlayan bir anlayışı dile getirmektedir.

Din, dil, ırk gibi, yukarda da belirtilen biçimde, başka kimlikleri dışlayarak kendi kimliğini güçlendirme eğilimi taşıyan ögeler, ulus devlet oluşumu içinde, öteki kimliklere karşı duyarsız, hoşgörüsüz, hatta düşmanca tutum ve davranışlar içinde olan militanlar elinde toplumsal etkileşimi engelleyici bir işleve doğru kayabilir.

İşin kötüsü bu kayış, ulus devleti oluşturan asıl öğelere, yani o toplumun çoğunluğunun mensup olduğu dine, ırka ya da millete dayalı olarak ortaya çıkabilir.

İşte o zaman ırka ya da dine veya milliyete dayalı bir “çoğunluğun baskısı” yani bir “faşizm” ya da diktatörlüklerin en korkuncu olan “çoğunluğun diktatörlüğü” kavramı, tüm toplumu bir ortaçağ karanlığının boyunduruğuna alır.

Tabii böyle bir oluşumun, derhal o toplumun içindeki öteki din, dil, ırk ve benzeri ayrımlara göre filizlenen “kültürel kimlikleri” de aynı baskıcı ve şiddete dönük yola iteceğini görmek için kâhin olmaya gerek yoktur.

Ayrıca, çoğunluğun mensup olduğu kimlik kullanılsa bile, kimi zaman, azınlıkta kalanların kültürel

kimliğini çoğunluğa empoze etmek, ya da bir kültürel kimliği şiddete ve teröre başvurmanın gerekçesi olarak kullanmak derhal, “zincirleme reaksiyon” ile, içinde yaşanan toplumu bir kan deryasına dönüştürebilir.

İşte tam bu noktada, “Anayasal Vatandaşlık” kavramı, “yumuşak” ve “birleştirici” bir “kültürel kimlik” olarak ortaya çıkmaktadır:

Bir toplumu oluşturan tüm bireylerin ve farklı grupların, din, dil, ırk ve benzeri köken farkı olmaksızın, devletin önünde eşit muamele gördüğü, ülkenin kamu hak ve olanaklarından eşit olarak yararlandığı, bu nedenle de üyesi olduğu devletle özdeşleştiği bir “Anayasal Vatandaşlık”.

Türkiye’de durum

Anadolu toprağı pek çok farklı uygarlığa beşiklik etmiştir.

Bu nedenle de, gerek geçmişte, gerekse bugün, bu topraklar üzerinde, din, dil, ırk ve benzeri kökenler bakımından çok değişik kimlikler taşıyan insanlar kimi zaman barış içinde, kimi zaman birbirleriyle savaşıyorlar, ama her zaman “birlikte var olmuşlardır”.

İşte Mustafa Kemal Atatürk’ün kurduğu genç Cumhuriyet, tüm bu toprakların ve bu insanların, bu uygarlıkların mirasçısıdır.

Dolayısıyla, biz bütün bu insanlık birikiminin mirasçıları olarak, onları hem korumak hem de gelecek kuşaklara aktarmak zorundayız.

Pek doğal olarak, tarihten gelen “talihli” ya da “talih-siz” ilişkiler bugünü de etkilemektedir.

Örneğin, Ermeni yurttaşlarımızla, tarihten gelen “talih-siz” ilişkiler söz konusudur.

Buna karşılık, aynı tarih, Musevi yurttaşlarımızla “talihli” ilişkilerin birikimini yansıtmaktadır.

Atatürk’ün kurduğu genç Cumhuriyet, bugünlerde yine gündeme gelen “Anayasal vatandaşlık” kavramına dayalı, çağdaş bir ulus devlettir.

Çağdaş ulus devletler, tek bir ırkın ya da tek bir ulusun öteki kültürel kimlikleri bastırması üzerine kurulmamışlardır ve varlıklarını böyle bir baskı ile sürdüremezler.

Tam tersine her ulus devlet, vatandaşlarını oluşturan farklı kültürel kimliklerin renkliliğini ve çeşitliliğini, devletin ve o devleti oluşturan toplumun güzelliği ve gücü olarak geliştirdiği oranda, refahı ve kuvveti artar.

Önümüzdeki iki tehlike: Bölünme ya da benzeşme yoluyla yok olmak

İşte küreselleşme, farklı kültürleri bağrında barındıran bir toplum açısından iki tehlikeyi gündeme getirmiştir:

Bunlardan biri Yugoslavya örneğinde olduğu gibi bölünme yoluyla yok olmaktır.

İkinci tehlike de, küreselleşmenin birörnekleştirici etkisiyle yok olmaktır. Bütün dünya büyük bir hızla

aynı tür köfte yiyen, aynı marka ayakkabı giyen bir kültüre doğru hızla yol almaktadır.

Çözüm: Farklılıkları zenginleştirerek bütünlüğü korumak

Bu iki büyük tehlikeye karşı, özellikle bireysel özgürlükleri güvence altına alıp yayarak, toplumun etkileşimini güçlendirerek kültürel farklılıkları ve siyasal bütünlüğü korumak tek çıkar yol gibi görünmektedir.

Geçmişimizi yadsımadan, ama gereken yerlerde ondan dersler alarak, güncel özgürlükleri eşitlik ve adalet ilkeleri çerçevesinde yaygınlaştırmak ve güçlendirmek bu çözümün en önemli yöntemidir.

Bireysel özgürlüklerin güvencede olması, hiç kuşkusuz, farklı kimlik mensuplarının tutum ve davranış alanlarını zenginleştirerek, hem farklı kültürlerin birarada yaşamasını hem de birbirlerine hoşgörü ile bakmasını sağlayacaktır.

Bu arada özenle sakınılması gereken nokta, sadece kültürlerarası düşmanlıkların körüklenmesi değil, aynı toplum ve aynı devlet içinde farklı hukuk sistemlerinin uygulanması gibi, ayrımcı düzenlemelerdir.

Kendi din, dil ve ırk özelliklerini, üzerinde yaşadığı topraklar çerçevesinde dünyadaki öteki benzerlerinden farklı geliştirmiş olan Anadolu insanının bu hedefi gerçekleştirebilecek deneyim birikimine ve sağduyuya sahip olduğuna inanıyorum.

Türkiye’de Demokratik Hukuk Devleti niçin tehlikede?

İsmet İnönü, 1945 yılında, Türkiye Cumhuriyeti’ni ve Atatürk Devrimleri’ni Çok Partili Düzen ile taçlandırmak istediğinde Cumhuriyet 22 yaşında çok genç bir devlettir.

Osmanlı’nın, Tarım Devrimi döneminde kalmış, sömürülmüş ve yok edilmiş ekonomisinden, çağdaş sermaye ve işçi sınıflarını yaratabilecek ekonomik atılımları henüz tamamlayamamıştı.

Toplumun egemen güçleri eşraf ve ayandan oluşan toprak ağaları ile, Cumhuriyet’i kuran sivil ve asker bürokrat kadrolardı.

Toplumsal yapı ve bu yapıyı oluşturan halk, büyük ölçüde feodal toprak ağalığına dayanan kırsal kesimden oluşuyordu.

Cumhuriyet’i kuran devrimci partinin yöneticisi olarak İsmet İnönü Çok Partili Düzen’le Demokrasi’ye geçmek istediğinde, muhalefeti de toprak ağalarının kurduğu parti oluşturdu.

Böylece bütün dünyada tarihsel ve evrensel olarak, toprak ağalarına karşı savaşılarak kurulmuş olan demokrasi, Türkiye’de tam tersi bir süreçle, toprak ağalarının egemen partisine dayanarak kurulmak isteniyordu.

Demokratik muhalefeti temsil eden Demokrat Parti’yi oluşturan dört milletvekili Bayar, Menderes, Köprülü ve Koraltan, CHP’nin 1945 tarihli “Çiftçi

Topraklandırma Kanunu” adı altındaki toprak reformu yasa tasarısına karşı çıkan toprak ağalarının temsilcileri olarak muhalefet bayrağı açmışlardı.

İsmet İnönü, Atatürk’ü aşarak Çok Partili Rejim’e geçip Cumhuriyet’i taçlandırmak istediğinde karşısında sözde demokratik muhalefet olarak, toprak ağalarına dayanan grubu buldu.

Atatürk’ün İstiklal Savaşı’ndaki silah arkadaşı ve İsmet İnönü’den sonraki Başbakanı Celâl Bayar ve Atatürk’ün Serbest Fırka’da iken beğenip CHP’ye aldığı Adnan Menderes ile tarih profesörü Fuad Köprülü, toprak ağalarının desteklediği partinin liderleri olarak öne çıktılar.

Böylece sınıfsal açıdan yanlış ve sakat başlayan Demokrasi deneyimi, Türkiye’de, Üçüncü Küreselleşme olan Bilişim Devrimi’nin üçüncü aşaması olan Mikrodincilik ve Mikromilliyetçilik tepkiler dönemini simgeleyen 2016 yılında tam bir bunalıma girmiş bulunuyor.

Bu bunalımın temelinde, Demokrasi adına iktidara gelen Demokrat Parti’nin feodal din/tarım toplumu değerlerini iktidara taşıyarak, çoğunluk baskısını, demokrasi olarak yutturması yatar.

Ama bu yanlış tutum ve davranışın temelinde de Türkiye’nin 1946-1950 döneminde Demokrasi’yi kuracak ve koruyacak bir sınıfsal yapıdan, yani sermaye sınıfı ve işçi sınıfı olarak çağdaş sınıflardan yoksun olması vardır.

Çok kısaca, İsmet İnönü, Çok Partili Düzen'e, Demokrasi'yi destekleyecek çağdaş sınıflar olmadan, iktidarı toprak ağalarına ve din adamlarına dayanan feodal yapıya teslim ettiği için, Türkiye'de Demokrasi bir türlü rayına oturamamıştır.

Dolayısıyla 2107 yılına gelindiğinde Demokrasi'nin temel koşulları olan Hukuk Devleti ve Laiklik ilkeleri iktidar tarafından reddedilmiş ve Demokratik Rejim, tümüyle tehlikeye girmiştir.

* * *

Dış dünyayı unutmayalım.

Türkiye'deki Demokrasi sorununu sadece içteki sınıfsal yapının az gelişmişliğine, yani yetersizliğine bağlamak yeterli değildir.

Çok Partili Düzen'e geçilen İkinci Dünya Savaşı sonrası yılları, Stalin'in Türkiye üzerindeki isteklerinden korkan Türkiye'nin Batı dünyasına ve dolayısıyla Soğuk Savaş'a, NATO üyesi olarak katıldığı yıllardır.

Bilindiği gibi, ABD'nin Sovyetler'e karşı yürüttüğü Soğuk Savaş 1) Askeri, 2) Ekonomik, 3) Siyasal/ideolojik olarak üç yönlüdür.

Soğuk Savaş'ın siyasal ve ideolojik yönü, ifade ve muhalefet özgürlüğü gibi klasik demokratik hak ve özgürlüklerin, iş, konut, sağlık sigortası ve sosyal güvenlik sahibi olmak gibi ekonomik hak ve özgürlüklere karşı üstünlüğünü savunmak ve Sovyetler'in dini

ve milliyetleri aşan, sınıf analizine dayanan Proletarya Diktatörlüğü anlayışına karşı (Türkiye bakımından büyük önem taşıyan) milliyetçilik ve dincilik yapmaktı.

Böylece Demokrasinin eşitlik, laiklik ve hukuk devleti ilkeleri, Müslümanlık ve Türkçülük akımlarına kurban ediliyordu.

Sonuç olarak Türkiye hem içerdeki feodal sınıfsal yapının hem de dışardan gelen dinci ve milliyetçi çizgideki antikomünist ideolojik baskıların sonucunda, Demokrasi yolunda ilerleyemedi...

Din/ tarım toplumunun feodal değerlerine saplandı kaldı.

Elbette bunda, demokrasi adına geniş kitlelerin eğitimsizliğini ve toprak ağalarına bağımlılığını kendi iktidarları için istismar eden demagog siyasal liderlerin payı çok büyüktü.

Türkiye'yi bugünlere, ülkeyi Çok Partili Dönem'de yöneten sağ iktidarlar ve askeri darbeler getirdi.

Nitekim Türkiye 1961 Anayasası'nın getirdiği geçici bir özgürlük ortamını vurgulayan 1961-1971 yılları arasındaki geçici özgürlük dönemi dışında hiçbir zaman gerçek Demokrasi'yi yaşayamadı.

Bu on yılı da dışardan da desteklenen anarşi ve terör olaylarıyla heba ederek, 12 Mart 1971 Askeri Darbesi ile sonlandırdı.

Bu darbenin yetersizliği görölünce, arkadan 1980 Askeri Darbesi ile 1961 Anayasası doğrudan yokedildi ve toplum, bütün demokratik ve sol birikimler sıfırlanarak bugünlere hazırlandı.

Bugün Demokrasi'yi sonlandırmak isteyen iktidar, hem iç sınıfsal yapının hem dış dünya konjonktürünün bu süreçlerinin sonucu olarak ortaya çıktı ve ülkede aydın geçinen, kendilerine “liberal sol” gibi etiketler yakıştıran ama dinci/mezhepçi veya etnikçi politikalarından Demokrasi bekleyen “kullanışlı aptalların” aymazlığı ile bu noktalara erişti.

V

DEMOKRASİ NE DEĞİLDİR

Ruhu tepemizde dolaşan Demokrasi nedir, ne değildir?

Demokrasi bize tarih boyunca dayatılan sömürü düzenini meşrulaştıran baskı rejimi midir?

Elbette hayır!

* * *

– Demokrasi, çoğunluk diktatörlüğü değildir.

– Demokrasi, ülkeyi yönetenlerin, “sandıktan çıktık” gerekçesine sığınarak Demokrasi’nin ön koşulları olan laikliği, temel hak ve özgürlükleri, yargı bağımsızlığını, idare ve siyaset üzerindeki anayasal denetimi ortadan kaldıracak eylemleri yapması değildir.

– Demokrasi, iktidarların, “Milli İrade” kavramını saptırarak, muhalefeti yok sayması demek değildir.

– Demokrasi, emperyalizmin kuklalarının “halktan yetki aldık” görüntüsü altında ülkeyi yönetmesi değildir.

– Demokrasi, ülke çıkarlarının emperyalistlerin çıkarları uğruna feda edilmesi değildir.

– Demokrasi, yöneticilerin, eşitsiz ve adaletsiz koşullarda yapılan seçimlerle belirlendiği rejim değildir.

– Demokrasi, sandıktan şaibeli biçimde çıkanların bütün hukuku, Anayasayı, yasaları, insan haklarını ihlal ederek her istediğini yaptığı, üstelik de bunu açıkça ilan ettiği bir rejim değildir.

– Demokrasi, Anayasa Mahkemesi gibi, Yargıtay gibi, Danıştay gibi, Yüksek Seçim Kurulu gibi yüksek yargı organlarının, iktidarın bütün tasarruflarını denetlemediği bir rejim değildir.

– Demokrasi, başta muhalefet ve ifade özgürlüğü olmak üzere, basın, gösteri ve yürüyüş gibi temel hak özgürlüklerin referandumlar aracılığı ile halka sorulup sınırlandığı ve kısıtlandığı bir rejim değildir.

– Demokrasi, referandumlar aracılığıyla yöneticilerin, periyodik, şeffaf ve adil seçimler yerine başka usullerle veya hayat boyu yetkilendirildiği bir rejim değildir.

– Demokrasi, terör eylemlerinin yeşereceği ve egemen olacağı bir ortam değildir.

– Demokrasi, sayısal azınlıkların ya da sayısal çoğunluğun, milli ya da dini duyguları kötüye kullanarak, ülkeyi faşizme ya da şeriatçılığa sürüklemesi değildir.

– Demokrasi, etnik bölücülük değildir.

– Demokrasi, tarikatların ve cemaatlerin egemenliği değildir.

– Demokrasi, feodal düzenin, toprak ağalığının, köle köylülüğün egemenliği değildir.

– Demokrasi, kadınların ikinci sınıf vatandaş muamelesi görmesi, evde oturmaya veya örtünmeye zorlanması, köleleştirilmesi değildir.

– Demokrasi, kadınların “töre cinayetleri” adı altında katledilmesi değildir.

– Demokrasi, liderler oligarşisi değildir.

– Demokrasi ayrıcalıklı bir siyasetçi sınıfı yaratmak değildir.

– Demokrasi, sahtecilerin, vurguncuların, hırsızların, uğursuzların, dokunulmazlık zırhına bürünmesi değildir.

– Demokrasi, mahkemelerden bile karar almaya gerek görmeden, idari ve siyasi kararlarla, “terör örgütü” tanımlarının yapıldığı, barışçı insanların mallarına, inançlarından dolayı “terör örgütü üyesi” denilerek el konduğu, hapse atıldıkları rejim değildir.

– Demokrasi, terör örgütüyle masaya oturarak bütün saldırı hazırlıklarına göz yumup onu güçlendirdikten sonra, bu yöntemin kişisel iktidarı sağlamaya çağı anlaşıncaya, masayı devirip, bütün muhaliflerin suçlandığı rejim değildir.

– Demokrasi, iktidarın kendi güçlendirdiği terör örgütünün tüm sorumluluğunu, etnik köken üzerinden seçilmiş politikacılara attığı rejim değildir.

– Demokrasi, kimsenin mal ve can emniyetinin bulunmadığı bir rejim değildir.

– Demokrasi, eline silah almamış, silahlı mücadeleye bütün ömrünce karşı çıkmış yazarların, temel hak ve özgürlükleri savunan öğrencilerin, hırsızlığa, rüşvete, yolsuzluğa karşı çıkanların, “terör örgütü” propagandasından hapse atıldığı rejim değildir.

– Demokrasi, bağımsız olması gereken yargının bir kişinin emirleriyle hareket ettiği rejim değildir.

– Demokrasi, sadece satın alınan tetikçilerin seslerinin duyulduğu bir medyanın egemen olduğu rejim değildir.

– Demokrasi, gazetecilerin yaptıkları haberler dolayısıyla hapse atıldığı rejim değildir.

– Demokrasi, haber yaptığı için cezalandırılan meslektaşlarına destek veren gazetecilerin bile hapse atıldığı rejim değildir.

– Demokrasi, üniversitelerin siyasetin emrinde susurulduğu rejim değildir.

– Demokrasi, barışçı gösterilerin yasaklandığı rejim değildir.

– Demokrasi, lideri eleştirenlerin, hakaret gerekçeyle hapse atılarak cezalandırıldığı rejim değildir.

– Demokrasi, genel olarak yağmacılık değildir.

– Demokrasi, politikacıların tarihsel, doğal ve kentsel zenginliklerimizi, sit alanlarını talan etmesi değildir.

– Demokrasi, yoksulluk ve gelir adaletsizliği değildir.

– Demokrasi, sağlıksız konutlar, gecekondu yaşamı değildir.

– Demokrasi, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetlerinden yoksun olmak değildir.

– Demokrasi, doğal kaynaklarımızın tüketilmesi, hava ve su kirliliği değildir.

VI

ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANI BİLE “DİREN!” DEDİĞİNDE...

Ülkelerin tarihlerinde önemli dönüm noktaları vardır:

Bir savaş ilanı, bir barış imzası, bağımsızlığın kabulü gibi.

Türkiye Cumhuriyeti tarihsel açıdan böyle yaşamsal dönüm noktalarını çok yaşamıştır:

Sevr, Lozan, Kurtuluş Savaşı, Cumhuriyet’in ilanı, Çok Partili Düzen’e geçiş, askeri müdahaleler gibi.

* * *

21. yüzyılda, Türkiye Cumhuriyeti önemli bir dönüm noktasını daha yaşamaktadır:

Demokrasiyi korumak ve kollamak için direnmek!

* * *

Zamanın Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşım Kılıç, Viyana merkezli Uluslararası Basın Enstitüsü (IPI) ve New York merkezli Gazetecileri Koruma Komitesi’nin

(CPJ) ortaklaşa oluşturduğu grubu 2 Ekim 2014 tarihinde Ankara’da kabul ettiğinde bir konuşma yaptı.

Kılıç, IPI-CPJ basın özgürlüğü heyetine yaptığı bu açıklamada, Türkiye’de bir “korku iklimi” oluştuğunu belirterek, gazetecilere, “Direnin, pes etmeyin” çağrısında bulundu.

* * *

Kılıç’ın bu konuşması bir devrim niteliğindedir...

Çünkü Türkiye’nin hem siyasal iklimini hem de yargı iklimini eleştiriyor ve temel hak ve özgürlükler düzeninin Avrupa standartlarına yükseltildiğini ama, yargının bunu izleyemediğini belirtiyor...

Daha da öteye giderek, Anayasa Mahkemesi’nin görevinin artık temel hak ve özgürlükler alanını genişletmek olduğunu söylüyor...

Kılıç bütün bunlarla da yetinmiyor:

Bu ortamda gazetecilere de “Direnin” çağrısı yapıyor.

* * *

Bu elinizde tuttuğunuz MANİFESTO’ya da bir ölçüde esin kaynağı olan ve tarihsel bir nitelik taşıyan bu konuşmanın özeti şöyle:

– *En önemli, birinci derecedeki özgürlük, ifade özgürlüğüdür. Hatta bence aşırı olacak ama yaşam hakkından bile daha fazla değere sahiptir.*

– 2004’te Anayasa’nın 90. maddesinde yapılan değişiklikle, temel hak ve özgürlükler konusunda yerel hukuk ile imzalanan uluslararası antlaşmalar arasında çatışma olduğunda, uluslararası antlaşmaların esas alınması öngörüldü.

– Bu bir dönüm noktasıdır, devrim niteliğindedir. Ancak buna rağmen bugün ifade özgürlüğünde sorun yaşıyorsa bu maddenin uygulamaya geçirilememesinden kaynaklanıyor.

– Bu konuda en büyük görev yargıya düşüyor. Sıkıntının temel kaynaklarından birisi temel haklar konusunda davalara bakan yargı mensuplarının bu algıya sahip olmaması.

– Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ile Türk yargısı arasında ciddi anlayış farklılığı çıkıyor.

– Avrupa hukuku, ifade özgürlüğünün sınırlarını çok çok edici, rahatsız edici, huzur kaçıracı ifadeleri de kapsayacak şekilde çizer. Sıkıntı son tahlilde bu davaların Türkiye’de bu anlayışı içselleştirememiş yargı mensuplarının önüne gelmesiyle çıkıyor.

– Avrupa Konseyi ile Türk hakim ve avukatların Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararları konusunda bilgilendirilmesi için üç yıllık bir projeye başlıyoruz. Yargı mensupları konusunda dile getirdiğim sorunun böyle çözüleceğini ümit ediyorum.

– 2010 anayasa değişikliği ile AYM’ye bireysel başvuru hakkı tanınması bir şanstır. Çünkü AYM’nin ifade özgürlüğü meselesine bakışı tam da AİHS ile AİHM’in bakışıyla örtüşüyor.

- *Twitter ve YouTube kararları buna örnektir.*
- *Özgürlük alanlarını açtıktan sonra kapatmak zordur.*
- *Ben arkadaşlarıma güveniyorum; bizden sonra da AYM'nin görevi özgürlük alanını genişletmek olacaktır.*
- *Beni endişelendiren konu, Türkiye'de giderek artan kin ve nefret söylemi.*
- *Bu iklimin oluşmasında siyaset kurumlarının sorumluluğu var. Bu sorunun siyasi tansiyonun düşmesiyle azalacağını tahmin ediyorum.*
- *Bu ortamda oluşan korku iklimi gazetecileri de etkiliyor. Temel hak ve özgürlükler konusunda mücadele gerekir.*
- *Gazeteciler de direnmeli.*

* * *

Demek ki neymiş?

Anayasa Mahkemesi Başkanı'na göre de, Demokrasi için, temel hak ve özgürlükler için demokratik olarak direnmek gerekirmiş!

VII

KAYBEDECEKLERİNİZ ZİNCİRLERİNİZDEN DAHA FAZLADIR

Namus, hem başkalarının hem de kendimizin yar-
gısıdır.

Haysiyet ve şeref, başkalarının gözündeki değeri-
mizdir.

Vicdan ise, tutum ve davranışlarımızı belirleyen iç-
sel mekanizmadır.

Namus, haysiyet, şeref ve vicdan, genel ahlâk ve
meslek ahlâkı kurallarına göre değerlendirilen, insa-
nın hem başkalarının hem de kendi gözündeki yerini
belirleyen kavramlardır!

Emirle veya çıkarı için, inandığının tersine oy veren
politikacı...

Emirle veya çıkarı için, suç olduğuna inanmadığı
halde, dava açan, gerekmediği halde tutuklama isteyen
ve yapan, insanları haksız yere hapse atan, cezalandı-
ran, özgürlüklerinden mahrum eden adalet mensubu...

Emirle veya çıkarı için, gerçeklere aykırı yalan ha-
ber yazan, manşet atan, yorum yapan, insanların ki-
şiliklerini haksız yere karalayan, efendilerini göklere
çıkaran medya mensubu...

Namussuzdur!

Haysiyetsizdir!

Şerefsizdir!

Vicdansızdır!

Ben her zaman, insanların asgari ahlâk sahibi olduklarına, politikacıların, adalet mensuplarının ve medya çalışanlarının da (bütün öteki meslek mensupları gibi) meslek ahlâklarına asgari ölçüde bağlı olduklarına inandım...

Hâlâ da inanıyorum...

Ama çevreme baktığımda, topluma en üst düzeyde hizmet etme mesleği olan politikacılar arasına...

Hepimizin güvencesi olan, canımızı, malımızı, özgürlüğümüzü devlete ve başkalarına karşı koruyan adalet mensupları arasına...

Görevi, topluma doğru haber ve bilgi vermek olan medya mensupları arasına...

Namussuz, haysiyetsiz, şerefsiz ve vicdansız olanların da sızdığını...

Bu nedenle de toplumda, siyasete, adalete ve medyaya güvenin azalmakta olduğunu gözlemliyorum ve hem toplum hem de bu meslekler adına çok kaygı duyuyorum!

Namussuzlar, haysiyetsizler, şerefsizler, vicdansızlar, genel ahlâka ve meslek ahlâkına karşı olarak neler yaptıklarını bildikleri için, korkaktırlar:

Hemen birbirleriyle ittifak eder, güçlerini birleştirirler.

Namuslu, haysiyetli, şerefli ve vicdanlı olanlar ise korkusuzdurlar...

Bu nedenle yalnızdırlar, ittifak aramazlar, güç birliğine gitmezler...

Ve böylece zayıf kalırlar!

Ey bu ülkenin namuslu, haysiyetli, şerefli, vicdanlı politikacıları, adalet mensupları ve medya çalışanları: BİRLEŞİNİZ...

Kaybedecek namusunuz, haysiyetiniz, şerefınız, vicdanınız, mesleğiniz, kişiliğiniz, kısacası tüm bir yaşamınız var!

* * *

Mücadeleniz bataklık çukurunda debelenenlere karşıdır ve Demokrasi'den, insanlıktan yanadır.

Onlar ki karaktersizlik ve onursuzluk çukurunun bataklığında debelenenlerdir...

Debelendikçe batırlar, battıkça debelenirler!

İster belediye başkanı, milletvekili, bakan, başbakan, cumhurbaşkanı olsun.

Kendi çıkarlarını ülke çıkarlarının önüne alan politikacılar...

İster zabıt kâtibi, avukat, savcı, yargıç olsun:

Emirle, hukuka ve adalete aykırı işlem yapan adalet mensupları...

İster yazar, çizer, gazeteci, yorumcu, yönetici olsun:

Menfaat için gerçekleri saptıran medya mensupları...

Onlar hiçbir dine, hiçbir mezhebe ait değillerdir...

Onların ırkı, milliyeti yoktur...

Tarihin hiçbir dönemine özgü de değillerdir:

"İnsanlık" tarihiyle birlikte var olurlar...

"İnsanlıkla" birlikte yaşarlar.

"İnsanlığı" yok etmeye çalışırlar...

Bilmezler ki, "İnsanlığı" öldürdükleri takdirde kendileri de yok olacaklardır...

Bilmezler ki, kendilerine hayat veren, onları yaşatan esas güç ve kuvvet, bizzat, o yok etmeye çalıştıkları "İnsanlıktır":

Kendilerini bulundukları noktaya getiren gücün, kuvvetin, o yok etmeye çalıştıkları "İnsanlığın" gücü, kuvveti olduğunu unutmuşlardır!

**"İnsanlık", karakersizlik ve onursuzluk çukuru-
nun bataklığında debelenenlere direnir:**

"Şeref" der...

"Haysiyet" der...

"Özgürlük" der...

"Demokrasi" der...

"Hak" der...

"Hukuk" der...

"Adalet" der...

Sonsuz zamanın belli bir ânında...

Sonlu dünyanın herhangi bir coğrafyasında...

“İnsanlık”, kaybetmiş görünse de...
Bu görüntü aldatıcıdır!

Mutlaka, ama mutlaka...

Tarih önünde...

Vicdanlarda...

Son tahlilde ve son noktada...

Kazanan...

Yoluna devam eden...

Şerefi, haysiyeti, hakkı, hukuku, demokrasiyi, özgürlüğü, adaleti geliştiren:

İNSANLIKTIR!

Ey bu ülkenin namuslu, haysiyetli, şerefli, vicdanlı politikacıları, adalet mensupları ve medya çalışanları, bir kez daha uyarıyorum:

Sadece kendiniz için değil...

Ülkeniz için...

Tüm insanlık için...

BİRLEŞİNİZ...

Kaybedecek namusunuz, haysiyetiniz, şerefınız, vicdanınız, mesleğiniz, kişiliğiniz, kısacası tüm bir yaşamınız, bir ülkeniz ve bir insanlığınız var!

VIII

“HAYIR DURAĞI” ÖNCESİNDE BİR ANAYASA MAHKEMESİ YARGICI VE BİR ANAYASA PROFESÖRÜNDEN UYARILAR

Toplumsal değişme ve gelişme tarihin hiçbir döneminde, hiçbir toplumda düz bir çizgi izleyerek meydana gelmemiştir:

Sürekli virajlar, ilerlemeler ve gerilemelerle oluşan bir değişim ve gelişim çizgisi yaşar insanoğlu.

Türkiye gibi insanlığın değişme ve gelişme çizgisini “geri kalmış” bir noktadan, yukardan devrimlerle yakalamaya çalışan bir ülkede bu virajlar, ileri ve geri adımlar çok daha sert, belirgin ve acıtıcı olabilir.

Nitekim, insanlığın gelişme ve değişme çizgisini Demokrasi ve İnsan Hakları bağlamında yakalamaya çalışan Cumhuriyet, yeniden bir Referandum virajına girmiş bulunuyor.

Bu viraj da hiç kuşkusuz kısa bir süre sonra dönecek ve Demokrasi mücadelesi şu ya da bu biçimde devam edecektir.

* * *

Bir diktatörlük aracı olarak referandum.

İnsan hakları ve demokrasi kavramlarının geliştiği

Yirminci Yüzyıl'daki diktatörlerin pek çoğu hem demagog hem de diktatördürler:

Yani hem halkın duygularını okşayarak onu güzel sözlerle aldatır, hem de bu yolla baskı kurarlar.

Bunların tipik örneği, bu Manifesto'nun başında, yaptığı cinayetlerin arka planı anlatılan Hitler'dir.

Tabii başka örnekler de var.

Ömrünün sonuna kadar iktidarda kalmasını referandum yoluyla onaylatan diktatörlerin bir bölümü günümüzde bile hâlâ varlıklarını sürdürmektedir.

Bütün diktatörlüklerde seçim mekanizması hep kullanılmış ve sonuçta yüzde doksanları aşan bir katılım ve oy desteği ile mevcut yönetimler iktidarlarını sürdürmüştür.

Tarih boyunca ne seçim, ne de referandum tek başına demokrasinin güvencesi olabilmıştır.

Tam tersine her iki mekanizma da, zaman zaman demokratik bir rejimden bir diktatörlüğe geçişin aracı olarak kullanılabilmıştır.

Demokratik rejimin olmazsa olmaz bazı ön koşulları vardır.

Bunları değiştiremezsiniz.

Demokrasilerde, rejimin temellerini oluşturan ilkelere referanduma götüremezsiniz.

Bunlar, Türkiye'deki mevcut tarihi ve toplumsal özellikler ile anayasal gerekler dikkate alınacak olursa kısaca "demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti" ilkeleri olarak belirtilebilir.

Örneğin, aşağıdaki konuları sınırlama ve kısıtlama amacına dönük referandumlar yapamazsınız:

Serbest, şeffaf ve muntazam seçimler.

İnanç ve inanmama özgürlüğünü güvenceye alan, devletin bütün inançlara ve inançsızlara eşit uzaklıkta kalmasını sağlayan laiklik.

Rejimin, bireyleri hem birbirleri, hem devlet, hem de çoğunluk karşısında güvenceye alan hukuk devleti ve bunun gereği olan yargı bağımsızlığı.

Devletin vatandaşlarına karşı sorumluluklarını belirleyen sosyal devlet.

Daha geçenlerde, İsviçre'deki minare oylamasını eleştiren politikacılar inançların referanduma sunulamayacağını, bunun demokrasiyle bağdaşmayacağını söylüyorlardı.

Türkiye'nin Çok Partili Rejim tarihi ne yazık ki bu bakımdan yanlışlarla doludur:

Bunların en tipik örneği, artık kötü ve baskıcı bir anayasa olduğu herkes tarafından kabul edilen 12 Eylül Anayasası referandumudur.

Yüzde 92 ile kabul edilen Anayasa için yapılan referandum sırasında hem aleyhte propaganda yasa ile yasaklanmış, karşı oy vereceğini belirten Oktay Akbal yargılanıp mahkûm edilerek hapse atılmış...

Hem atılan oyun rengini gösteren şeffaf zarflar kullanılmış...

Hem de Anayasa'nın kabulü ile Kenan Evren'in Cumhurbaşkanlığının onaylandığı kabul edilmiştir.

Böylece demagojik bir diktatörlüğün referandumu nasıl kötüye kullanacağının en iyi örneği verilmiştir.

Hemen belirtmeliyim ki bu iktidar döneminde yapılan cumhurbaşkanının halk tarafından doğrudan seçilmesine ilişkin Referandum da, Türkiye'deki Demokratik rejimin parlamenter özelliğini zedelemesi bakımından yanlıştır.

Şimdi bu iktidar, rejimi iyice çıkmaza sokacak bir başka Anayasa değişikliğini Referandum'a sunuyor.

Önerilen değişiklikler, yüksek yargı organlarını siyasetin doğrudan etkisine sokacak önlemler.

Böyle bir Referandum'daki önerilerin kabul edilmesi Türkiye'de Demokrasi'nin sonunu getirecektir.

Referandum mekanizmasını kullanan Demagog liderlerin Demokrat liderlerden farkı şöyle özetlenebilir:

Demokrat lider, kriz çözer. Demagog lider, kriz yaratır.

Demokrat lider, gerçekçi ve akılcıdır. Demagog lider, yalancı ve duygusaldır. (Son günlerde Demagog liderlerin sayılarının ve etkilerinin artması dolayısıyla dünya siyasal literatürüne giren "Post Truth"- "Gerçek Sonrası, Gerçek Ötesi" ve "Alternatif Gerçek" gibi kavram ve terimleri anımsayalım)

Demokrat lider, uzlaşmadan, barıştan yanadır. Demagog lider kavgadan, çatışmadan, savaştan yanadır.

Demokrat lider, bütün insanlara saygılıdır. Demagog lider, sadece kendi taraftarlarını dikkate alır. (Onlara dahi saygı duymaz!).

Demokrat lider, ahlaklıdır. Demagog lider, ahlaksızdır.

Demokrat lider, seçmene hesap verir. Demagog lider, kimseye hesap vermez.

Demokrat lider, hukuk devletine, adalete saygılıdır. Demagog lider, hukuk devletine, adalete saygısızdır.

Demokrat lider, tutum ve davranışlarında tutarlıdır. Demagog lider, tutum ve davranışlarında tutarsızdır.

Demokrat lider, yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını korur. Demagog lider, kendine bağımlı, kendinden tarafa olan yargı yaratır.

Demokrat lider, bağımsız, tarafsız ve hatta muhalif medyayı korur ve geliştirir. Demagog lider, kendine bağımlı medya yaratır, tarafsız, bağımsız medyayı bastırır, muhalif medyayı cezalandırır ve yok eder..

Demokrat lider, muhaliflerinin temel hak ve özgürlüklerine saygı gösterir. Demagog lider, muhaliflerine hain muamelesi yapar.

Demokrat lider, rüşvet ve yolsuzluklara izin vermez. Demagog lider, rüşvet ve yolsuzlukları hem kendi yapar hem de çevresinde ve toplumda yaygınlaştırır.

Demagog liderler, bireylerin kulluktan, kölelikten tam kurtulamadıkları din/tarım toplumlarında, yani az gelişmiş ülkelerde, çok daha fazla sayıda ve çok daha sık görülürler. Ama gelişmiş toplumlar da bazen bunların tuzağına düşer.

* * *

Biri emekli Anayasa Mahkemesi üyesi, iki emekli Anayasa Profesörü, iki değerli hukukçu, Demokrasi'yi sonlandıracak Referandum taslağı daha Meclis'te iken politikacıları uyaran bir mektup yazmışlardı.

Bu mektupta hem Türkiye'nin siyasal tarihinde Meclis'te Demokrasi'yi tahrip eden hatalara dikkat çekiyor, hem de yine tarihsel nitelikte bir uyarıda bulunuyorlardı.

Emekli Anayasa Mahkemesi üyesi Prof. Fazıl Sağlam ve emekli Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyesi Prof. Cem Eroğul'un *BirGün* gazetesinde yayınlanmak üzere özel olarak yazdıkları mektup şöyle:

“Kürsümüzün kurucusu rahmetli Bahri Savcı'nın girişimiyle, 1956-57 ders yılında Türkiye'de insan hakları öğretimini başlatmış olan Siyasal Bilgiler Fakültesi (Mülkiye) Anayasa Kürsüsü geleneğinin mirasçısı olarak bizler, bugün size seslenmeyi kaçınılmaz bir görev sayıyoruz.

Bu gelenek çile ve onurla örülmüştür.

27 Mayıs olduğunda, o tarihten otuz yıl sonra, 1990'da, kafasına kurşun sıkılarak öldürülen Hocamız Muammer Aksoy, Menderes'in kurdurduğu Tahkikat Komisyonu'na muhalefetten hapisteydi.

12 Mart Darbesi'nden sonra yeniden hapse atıldığında, bu kez yanında, Bahri Savcı ile o sırada Fakülte Dekanı olan ve ders verirken gözaltına alınan Mümtaz Soysal hocalarımız da vardı.

(Bu satırları yazarken, şu anda 88 yaşında olan ve bize katılamayacak durumda bulunan Mümtaz Soysal hocamızın manevi desteğini taşıdığımızdan eminiz.)

12 Eylöl Darbesi'nden sonra, yaş haddinden emekli olmasına sayılı günler kalan Bahri Savcı hocamız ile Kürsü üyemiz Cem Eroğul üniversiteden uzaklaştırılmış, bunca hukuksuzluğa dayanamayan Fazıl Sağlam ise görevinden istifa etmiştir.

Kürsünün hukuk devleti ve demokrasi için mücadelesini sürdüren en genç öğretim üyesi Yavuz Sabuncu ise, bu çile ortamında, bundan on yıl önce kansere yenik düşüp aramızdan ayrılmıştır.

Kısacası bugün bizim susmaya hakkımız yok.

Sayın milletvekilleri, tarihte öyle anlar vardır ki, Meclis'te yapılmış bir oylama ülkenin kaderini değiştirebilir.

Geçmişte, bunun en çarpıcı örneği, 29 Kasım 1955 günü, Demokrat Parti Meclis Grubu'nda yapılan oylamadır.

O günlerde milletvekillerinin yüzde 93'ünü barındıran grup, TBMM demekti. Grup, bir hafta önce, keyfi yönetimi ve beceriksizliği artık iyice ortaya çıkan Menderes Hükümeti'ne karşı gensoru vermişti.

Eleştiriler öylesine şiddetli oldu ki, bütün bakanlar istifa etmek zorunda kaldı.

Demokratik kurallar, hükümeti düşürölmüş olan başbakanın da görevden ayrılmasını gerektirirdi. Ama Menderes kürsüye çıktı ve *"Ben istifa etmiyorum. Sizin*

kudretiniz o kadar büyüktür ki, şu anda isterseniz anayasayı bile değiştirebilirsiniz. Kendimi tamamen grubun takdirine terk ediyorum," dedi.

Bu duygusallığa kendini kaptıran DP Grubu, parlamenter gelenekte hiç yeri olmayan bir şey yapıp düşürdüğü hükümetin bir tek başbakanına güvenoyu verdi!

İşte bu oylama hem Menderes'in hem de Türkiye'nin kaderini belirledi.

Siyasi yaşamının sonunu bu kadar yakından gören Menderes'i ondan sonra artık durdurmak mümkün olmadı.

Bir oylamada gösterilen zaaf, hem sözde korunmak istenenlerin mahvına, hem de ülkenin askeri darbeler sarmalına kapılmasına yol açtı.

Bu günlerde TBMM yine böyle kader belirleyici bir oylama yaşayacaktır.

Meclis'in önüne getirilen anayasa değişikliği önerisinin temel özelliği, yürütme-yasama ve yargıyı, bir siyasi parti önderinin kişisel tercihlerine terk etmektir.

Temmuz 2016'dan beri yürürlüğe konan OHAL uygulamaları, ülkede zaten yaygın olan insan hakları ihlallerini, geçici önlemler olmaktan çıkarıp Anayasa'ya aykırı biçimde kalıcılaştırdı. Anayasa değişikliğinin kabulü, bugünkü baskı ve keyfiliği geri dönülmez hale getirecektir.

Sayın milletvekilleri, bugün tarihle yüz yüzesiniz.

Vereceğiniz oylarla ya baskı ve keyfiliği durdurup olağan bir demokratik düzene dönüşün kapısını açacaksınız ya da Türkiye'yi, dolayısıyla iktidarıyla muhalefetiyle hepimizi ucu görünmeyen felaketlere sürükleyeceksiniz.

Kader anı geldi. Tarih bize 62 yıl önceki zaafın bir daha tekrarlanmaması gerektiğini söylüyor.

Takdir sizin.

Saygılarımızla.

Fazıl Sağlam (Eski Anayasa Mahkemesi üyesi) SBF (Mülkiye) Anayasa Kürsüsü emekli öğretim üyesi

Cem Eroğul SBF (Mülkiye) Anayasa Kürsüsü emekli öğretim üyesi"

* * *

Ne yazık ki iktidardaki politikacılar bu uyarılara kulak asmadı ve Türkiye "Demokrasi Tramvayını" devirecek bu Referandum virajına girdi.

IX

“HAYIR DURAĞI”NDA ZAMANIN RUHU

Bu Manifesto Şubat 2017’de Türkiye’de yazılıyor ama, tüm bir geçmişi ve geleceği, “Zamanın Ruhu” bağlamında, geçici bir istasyonda, “Hayır Durağı”nda irdelemeye çalışıyor...

Yirmi birinci yüzyıl, bütün dünya ile birlikte Türkiye’yi de “Bilişim Devrimi”nin dönüşüm sancısıyla yakaladı.

Toplayıcılık ve avcılık döneminin paganizmini...

Tarım Devrimi’nin tek tanrılı dinlerini...

Endüstri Devrimi’nin milliyetçilik ideolojilerini...

Demokrasi ve İnsan Hakları çerçevesinde, tüm insanlık tarihi ile birlikte kucaklayan, insanlık tarihinin dördüncü aşaması “Bilişim Devrimi”, henüz Endüstri Devrimi’ni bile özümleyememiş olan Türkiye Cumhuriyeti’ni tam bir kaosun içine attı:

Demokrasi ile Temel İnsan Hak ve Özgürlükleri, Demokrasi’yi ve Temel İnsan Hakları ve Özgürlükleri’ni yok etmek için kullanılmaya başlandı.

* * *

Şimdi Türkiye'nin önünde bir Referandum aşaması ve bu aşamada bir "Hayır" durağı var...

Hiç kuşkusuz bu aşama ve bu durak da bir biçimde zamana yenilecek, "Evet", ya da "Hayır" bağlamında geçilip gidilecek...

AMA DEMOKRASİ MÜCADELESİ GÜÇLENEREK SÜRECEK!

* * *

İşte 2017 Türkiye'sinde, "Zamanın Ruhu" bağlamında "Hayır Durağı"ndan dört örnek.

BEN, Emre Kongar, "Parti Devletine Hayır" diyorum:

Bir devletin bir partiyle özdeşleştirilmesi, tüm bir devlet aygıtının, yargısıyla, yasamasıyla, yürütmesiyle bir partinin emrine verilmesi, Faşizm'in en net ve en saf biçimlerinden biridir:

Yakın tarihte Avrupa'da, Almanya'da ve İtalya'da çok kanlı bir biçimde yaşanmıştır!

Ne yazık ki, 16 Nisan'da Referandum'a sunulacak olan Anayasa değişiklik önerileri, Türkiye'de de, Cumhuriyet rejimini bitirecek ve yeni bir Parti Devleti kuracak maddeler içeriyor:

1) Cumhurbaşkanı partili olacak; elbette sıradan bir "partili" değil, bir partinin lideri, Genel Başkanı olacak.

2) Partili Cumhurbaşkanı, yardımcılarını kendisi atayacak ve atanmış olan bu kişiler gerekli olduğunda

seçilmiş Cumhurbaşkanı'nın yetkilerini kullanarak bizi yönetecek.

3) Partili Cumhurbaşkanı'nın seçtiği bakanlar, Meclis tarafından denetlenemeyecek.

4) Partili Cumhurbaşkanı, ülkeyi Meclis'in çıkardığı kanunlara gerek duymadan kararnameler ile yönetebilecek.

5) Partili Cumhurbaşkanı, devletin bütün yöneticilerini atayacak, yeni vilayetler kurabilecek.

6) Partili Cumhurbaşkanı, Anayasa Mahkemesi üyelerini ve HSK üyelerini seçecek. Seçtiği HSK üyeleri de yargıçları tayin edecek. Anayasa Mahkemesi ve HSK ile birlikte Danıştay ve Yargıtay da, yani tüm adalet mekanizması da partinin emrine girecek.

Türkiye bu noktaya nasıl ve neden geldi?

1) Çok Partili Düzen'e geçildiğinde Demokrasi'den yararlanacak olan sermaye sınıfı ve işçi sınıfı gelişmemişti. İktidara toprak ağalarının temsilcisi olan Demokrat Parti geldi ve temel hak ve özgürlükleri sınırlayıp kısıtlayarak Demokrasi'yi yozlaştırdı.

2) 1950'den beri Türkiye'yi yöneten sağ parti ve askeri darbe liderleri demokrat olmaktan çok demagogdular. Temel hak ve özgürlükleri savunmak yerine halkın duygularını okşayarak çoğunluk baskısı oluşturdular.

3) Muhalefet hakkı ve özgürlüğü, ifade hakkı ve özgürlüğü gibi temel hak ve özgürlüklerin, sınıfsal

destekten yoksun olması, Demokrasi'ye inanmayan iktidarların önünü açtı.

4) Toplumun mevcut değerler sisteminin, çok hızlı değişmesi, bir anomi durumunu (değersizlik, kuralsızlık durumu) doğurdu, bu durum iktidarların siyasal/ahlaki değerleri kolaylıkla yozlaştırmalarına yardımcı oldu.

Bu 4 maddede özetlediğim gibi, "Parti Devleti" önerisi, uzun dönemli sınıfsal gelişme, siyasal ve kültürel/sosyo-ekonomik kalkınma, eğitim ve örgütlenme yetersizliklerinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır!

Parti Devleti önerisi, başarısız olduğu için gittikçe zayıflayan bir iktidarın, kendisini güçlendirmek için attığı son bir adım olarak ülkenin önüne konmuş izlenimi veriyor.

15 yıldır iktidarda olanların artık ülke sorunları için önerebilecekleri hiçbir yeni çözüm kalmadığı için de, kişisel iktidarlarının güçlendirilmesine yönelik değişiklik önerilerinin halka açıklanması ve anlatılması yerine, "Hayır" diyenlerin suçlanması gibi çok yanlış ve tehlikeli bir yol seçilmiş görünüyor.

Sanki ortaçağdayız...

Sanki Engizisyon dönemi:

Çeşitli nedenlerle hapse atılan gazeteci, yazar ve medya yöneticileri, adeta içeride unutuluyorlar...

Yargılanacakları mahkeme önüne dahi çıkartılmıyorlar...

Haklarında iddianame bile hazırlanmıyor...

Devlet karşısında bireyin en temel insanlık hakkı olarak kabul edilen savunma hakkından mahrumlar!

Güncel olayların hızlı değişmesi sorunları unutturuyor.

Türkiye'nin gündemi, rejimi değiştirecek, geleceğimizi ipotek altına alacak bir "Tek Adam Yönetimi"ni öngören Referandum'a kilitlendi.

Bu çerçevede, neredeyse, içerideki insanlar bir kez daha unutuldu!

Oysa insan için özgürlük, hayatı kadar önemli olan bir haktır!

İnsanları, en doğal savunma olanaklarından bile mahrum ederek hapse atan bir rejim, bütün yaptıklarını meşrulaştıracak bir Referandum'a, "Demokrasi adına" gittiğini nasıl iddia edebilir?

Hem ülke, hem dünya kamuoyu hem de tarih önünde bunun vebali nasıl yüklenilebilir?

İsveç merkezli Stockholm Center for Freedom (SCF) (Özgürlük için Stockholm Merkezi) adlı sivil toplum kuruluşunun yayımladığı "Türkiye'de Basın Özgürlüğü: Bilinenden Çok Daha Kötü" başlıklı rapora göre, 191 medya mensubu hapiste, 92 kişi de aranıyor.

Merkez, raporuna bir de isim listesi eklemiş.

Türkiye, rejimi değiştirecek, ülkenin kaderini belirleyecek Referandum'a giderken, gazeteci, yazar ve medya mensuplarına ek olarak...

Başta 75 yaşındaki kıdemli Kürt siyasetçi Ahmet Türk ve HDP'nin Eş Genel Başkanları Figen Yüksekdağ ile Selahattin Demirtaş olmak üzere, seçimlere meşru olarak girmiş olan bir partinin milletvekilleri ve belediye başkanlarının bir bölümü hapse atılıyor.

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Denetleme Komitesi, bu koşullarda yapılacak bir Referandum sürecinin ve kabul edilecek Anayasa'nın meşruiyet sorunu olacağını belirten bir uyarı yayımladı...

AKPM haklıdır:

Böyle “Zulüm günlerinde” yapılan bir Referandumla kabul edilecek Anayasa, olsa olsa ancak bir “Zulüm Anayasası” olur!

Türkiye’deki demokrasi bilincinin, insanlık tarihinde bir kara leke olan, “Parti Devleti” önerisine “Hayır” diyecek bir düzeye eriştiğini düşünüyorum.

Son 50-60 yılı anımsayalım:

1961 Anayasası:

Sosyal Devlet, Hukuk Devleti, Temel Hak ve Özgürlükler...

1961 Anayasası’nın özgürlükçü ve demokrat havasından rahatsız olan iç ve dış güçlerin tepkisi:

12 Mart 1971 Askeri Darbesi, özgürlüklerin sınırlandırılması, işkence...

Ecevit iktidarı, Kıbrıs Harekâtı...

Dünya kamuoyunun üzerimize gelmesi, silah ambargosu:

Birinci ve İkinci Milliyetçi Cephe Hükümetleri, tırmanan terör...

12 Eylül 1980 Darbesi, yüzde 92 ile yeni ceberut anayasa, 1961'in izlerinin silinmesi...

Özal'ın iktidarı...

1984 Eruh baskını, PKK!

Erbakan'ın, Anti-Amerikan, Antiemperyalist İslam'ın güçlenmesi...

28 Şubat, Anti-Amerikan, Antiemperyalist İslamın tasfiyesi, "İlmli (Amerikancı) İslam" modeli, AKP-Cemaat iktidarı...

Birinci Silivri Trajedisi; ordunun, üniversitelerin, medyanın tasfiyesi.

12 Eylül 2010 Referandumu, Hukuk Devleti'nin tasfiyesi...

Haziran 2013, Gezi Direnişi...

17-25 Aralık, AKP-Cemaat ittifakının bozulması...

Barış açılımı, PeKaKa'nın güçlenmesi, terörün tırmanması...

Cumhurbaşkanlığı seçimi, demokrasinin eşitlik ve adalet ilkesinin ihlali...

Barış masasının devrilmesi...

Suriye savaşı, IŞİD, YPG ve PeKaKa'nın güçlenmesi...

7 Haziran seçimleri, sonuçların iktidar tarafından kabul edilmeyişi, bombalar, katliamlar...

1 Kasım seçimleri...

15 Temmuz kalkışması; OHAL ilanı...

KHK'lar aracılığıyla İkinci Silivri Trajedisi, Cemaat temizliği, muhalif medyaya baskılar, *Cumhuriyet* gazetesinin yazar ve yöneticilerinin hapsi...

Dolmabahçe bombaları...

Kayseri patlaması...

Şehitler, yaralılar...

HDP'ye saldırılar...

CHP'yi suçlamalar...

Suriye politikasında yanlışlar, Halep, Kıbrıs sorunu...

Hüsnü Mahalli'nin paldır küldür gözaltına alınması...

KHK ile işlerinden atılanlar...

Yükselen dolar...

El konulan holdingler, işletmeler...

"Cumhurbaşkanlığı" denilen "Başkanlık Rejimi" yutturmacaları, dayatmaları, pazarlıkları!

16 Nisan 2017'de Cumhuriyet'in Parlamenter Demokratik Rejimi'ni sonlandırmayı amaçlayan Referandum.

Bütün bu süreç içinde yıllardır yazmaktan bıkmadığım bazı gerçekleri yeniden tekrarlamak ihtiyacı hissediyorum:

UNUTMAYIN:

Türkiye'yi azınlıklar bölemez; ancak çoğunluk böler!

UNUTMAYIN:

Dincilik ve mezhepçilikle Demokrasi olmaz; dincilik ve mezhepçilik şeriata gider.

UNUTMAYIN:

Etnikçilikle Demokrasi olmaz; etnikçilik faşizme gider.

UNUTMAYIN:

Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde başkanlık rejimi Demokrasi getirmez; diktatörlüğe gider.

UNUTMAYIN:

Sadece iç politikadaki değil, dış politikadaki hatalar da terörü azdırır.

UNUTMAYIN:

Terör eylemleri ve diktatörlükler birbirlerini destekler.

VE UNUTMAYIN:

DEMOKRASİ ONUN İÇİN MÜCADELE EDENLERİN REJİMİDİR!

Bu nedenle “Koskocaman Bir Hayır” diyeceğim:

Cehaleti sevmiyorum...

Cahil egemenliğe hayır!

Sübyancılık insanlık suçudur...

Sübyancı egemenliğe hayır!

Oğlancılık insanlık suçudur...

Oğlancı egemenliğe hayır!

Sübyancılık ve oğlancılık için “Bizim kültürümüzdür” deme ahlaksızlığını sevmiyorum...

Sübyancılık ve oğlancılık kültürüne “Bizim” diyen ahlaksız egemenliğe hayır!

Cumhuriyet’e karşı çıkmayı sevmiyorum...

Cumhuriyet karşıtı egemenliğe hayır!

Hukuk Devleti'ne karşı çıkmayı sevmiyorum...

Hukuk Devleti karşıtı egemenliğe hayır!

Demokrasiye, temel hak ve özgürlüklere, özellikle de muhalefet, ifade ve basın özgürlüğüne karşı çıkmayı sevmiyorum...

Demokrasi, temel hak ve özgürlükler, özellikle de muhalefet, ifade ve basın özgürlüğü karşıtı egemenliğe hayır!

İrkçılığı, dinciliği, mezhepçiliği sevmiyorum...

İrkçi, dinci, mezhepçi egemenliğe hayır!

Kadın-erkek eşitliğine karşı çıkmayı sevmiyorum...

Kadını ikinci sınıf vatandaş gören egemenliğe hayır!

Baskıyı, ceberutluğu sevmiyorum...

Baskıcı, ceberut egemenliğe hayır!

Kavgayı, dövüşü, savaşı sevmiyorum...

Kavga, dövüş, savaş egemenliğine hayır!

Yalancılığı, sahtekârlığı, rüşvetçiliği sevmiyorum...

Yalancı, sahtekâr, rüşvetçi egemenliğe hayır!

**İLKELLİĞİN, CEHALETİN, BASKININ,
SÜBYANCI VE OĞLANCI AHLAKSIZLIĞIN,
CİNSİYET AYRIMCILIĞININ, İRKÇILIĞIN,
MEZHEPÇİLİĞİN, SALDIRGANLIĞIN,
SAVAŞIN, YALANCILIĞIN, RÜŞVETÇİLİĞİN
EGEMENLİĞİNE KOSKOCAMAN BİR HAYIR!**

* * *

Cumhuriyet yazarı Çiğdem Toker de “Hayır” diyor:
Toplumsal, hukuksal, insani, vicdani.

Savunduğum bütün değerler ve yurtseverlik anlayışım, tek adam rejimini anayasallaştırmayı hedefleyen Referandum’da hayır dememi gerektiriyor.

Bu tercihin, yazdıklarımı bunca zamandır okuyanları şaşırtacağını tabii ki düşünmüyorum.

Dahası, bu yanıyla neden açıklama gereği duyduğum merak edilebilir bile.

Bana göre “hayır” ile yurtseverlik arasında bir bağ kurmak, nedenlerin daha açık paylaşılmasını gerektiriyor.

Cep doldurma, makam-koltuk hırsı, iş kaybetme korkusuyla motive olan iktidar kontrolündeki büyük propaganda makineleri ve bunların ürettiği yalan üzerine kurulu tekrarların, toplumsal belleği tahrip eden kıyıcı gücü karşısında da bu bir ihtiyaç çünkü.

SIYASET

- Olağanüstü Hal koşullarında Referandum yapmak yanlış olduğu için.
- Özgürlüğün olmadığı ortamda seçme özgürlüğünden söz edilemeyeceği için.
- “Hayır” diyecekler, korkutma ve yıldırma ile hiyaya getirilmek istendiği için.
- Anayasa değişikliği TBMM’de vekillere angarya yaptırılarak geçirildiği için.
- Gizliliği anayasa kuralı olan oylama göstere gös-

tere yapılıp, uyarılar kabalıkla, meydan okumayla karşılandığı için.

- 6 milyon oyu temsil eden bir siyasi partinin, HDP milletvekillerinin tutuksuz yargılanması mümkünken, tutuklu yargılanmaları Demokrasi'ye uygun olmadığı için.

- Üç çocuktan sezaryene, kürtajdan evde çocuk bakımına kadar toplumsal hayatın gericileştirilmesine dönük hamleler aile kutsallığı makyajı altında kadınların üzerinden tasarlandığı için.

- Başkanlığı savunan hiç kimse şu basit soruya ikna edici cevap veremediği için:

“15 yıl boyunca ne isteyip yapamadınız?”

ÇOCUKLAR VE EĞİTİM

- Milli Eğitim Bakanlığı, Atatürk'ü müfredattan çıkarmayı planladığı için.

- Evrim teorisi müfredattan kaldırılıp bilimsel ve laik eğitim reddedildiği için.

- Türkiye'nin adını dünyanın her köşesinde temsil etmesi gurura vesile olması gerekirken Fazıl Say adı eğitim müfredatından çıkarıldığı için.

- Cezaevlerinde devlete emanet çocuklar dövülerek öldürüldüğü için.

- Kız çocuklarının okulda başörtü örtmesini mümkün kılan kurallar Bakanlar Kurulu kararıyla değiştirildiği ve dinsel saiklerle yapılan bu değişiklik özgürlük olarak sunulduğu için.

- Aladağ'da yanarak ölen 11 kız çocuğunun mah-kûm edildiği derme çatma yurtlar yerine, inşaat tek-nolojisi, bütçesi, uygar mimarisiyle pırıl pırıl devlet yurtları yapmak pekâlâ mümkünken bu temel ihtiyaç, tarikatlara taşere edildiği için.

HUKUK

- 15 Temmuz darbe girişimini planlayan darbeci-lerle mücadele etmek ve olası tehditleri ortadan kal-dırmak amacıyla ilan edilen OHAL rejimi kalıcılaştırıl-dığı için.

- OHAL, iktidarı eleştiren kesimler üzerinde tasfi-ye aracına dönüştürüldüğü için

- OHAL kararnameleriyle, OHAL ile hiç ilgisi bu-lunmayan onlarca yasa ve yaşam alanı yeniden düzen-lendiği için.

- OHAL KHK'leriyle avukat haklarına, dolayısıyla savunma hakkına büyük kısıtlamalar getirildiği için.

- Fotoğrafları rahatlıkla servis edilen gözaltında iş-kence meşrulaştırıldığı için.

- Gazetemizden toplam 11 arkadaşımız haber, manşet, yayın politikası gibi nedenlere dayalı soru-lar dışında bir maddi delil olmaksızın tutuklu olduğu için. 11 arkadaşımızla ilgili iddianame hâlâ hazırlanıp doğal hâkim önüne çıkarılmadıkları için.

- Kadın cinayetlerinin sıradanlaşması ile toplumu "evdeki kadın" "anne kadın" üzerinden yeniden inşa politikası arasında politik bağ olduğu için.

- Yasadışı yeraltı faaliyetleriyle bilinen tanınmış bir isim, “hayır” diyecekleri videoyla tehdit etme cesaretini bulabildiği için.

- Suçu ve cezası sabit uluslararası üne sahip bir katilin kanbağı olmayan kişilere cezaevi ziyareti mümkünken, haberlerinden başka delil sunulamayan cezaevindeki gazetecilere meslek örgütü ziyareti yapılamadığı için.

- Roboski’de (*Uludere E.K.*) 34 çocuğun terörist sanılarak savaş uçaklarının bombardımanı ile parçalandığı davada adalet sağlanamadığı için.

EKONOMİ

- Bugün itibarıyla vatandaşların kullanılabilir gelirin yarısından fazlası borca gittiği için.

- Büyük altyapı projelerine döviz kuru üzerinden garanti verildiği halde, “Devletin cebinden bir kuruş çıkmadı” denildiği için.

- Şehir hastanelerinde devlet her bir hastane için, hastaneyi yapan şirketlere 25 yıl kiracı olmayı kabul ettiği, yatak garantisi verdiği ve toplamda ne ödeyeceğini açıklamayıp bunu ucuz bir yol gibi sunduğu için.

- Köprü ve tünel projelerinde araç geçişi, havalimanında 10-15 yıl sürelerle yolcu garantileri verildiği için.

- Bu yolla, Türk Lirası üzerinden hazırlanan milli bütçelere, peşin peşin müteahhit şirket paraları ayrıldığı için.

- Az sayıda şirket iktidar aktörü haline getirildiği için.

- Çocuklarımızın geleceği, şirket çıkarlarına rehin edildiği için.

- Cerattepe’de olduğu gibi Çevresel Etki Değerlendirme raporları, ığnenip geçilen birer formaliteye dönüştüğü ve doğal zenginliklerin talanına engel olmaktan çıkarıldığı için.

- Sadece ocak ayında 161 iş cinayeti yaşandığı için.
- Kamunun dövizli alacaklarında döviz kuru sabitlenerek, iktidar eliyle kamu zararı yaratıldığı ve şirketlere servet transferi yapıldığı için.

- Kamu kurumlarına TL’ye dön baskısı yapıldığı halde, davetli kamu ihaleleri hâlâ döviz üzerinden bağlandığı için.

İFADE ÖZGÜRLÜğÜ

- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve anayasa da yer verilen “herkesin düşüncelerini anlatma ve açıklama özgürlüğü vardır” ilkesi hemen her alanda ağır biçimde rafa kaldırıldığı için.

- Yüz binlerce üyeyi temsil eden Kamu-Sen Başkanı, “hayır” vereceğini açıkladıktan sonra saldırıya uğradığı için.

- 15 Temmuz darbe girişimi ardından, etkili so-ruşturmalar yapılmaksızın kararnamelerle kapatılan medya kuruluşunun ardından 2300 medya çalışanı işini kaybettiği, 131 gazetecinin 2017 yılına cezaevinde girmesi umut vermediği için.

- Akademisyenler, bir daha geri dönmemek üzere ve özlük hakları da kaybettirilerek ihraç edildiği için.

- Hâkim ve yargıçların maddi delil gösterilmeksizin bir gecede ihraç edilmesi hukuka güveni sarstığı için.
- OHAL KHK'leriyle ağır baskı altına alınan sanat, milli ve milli olmayan diye bölündüğü için.

* * *

Devrimci İşçi Sendikaları (DİSK) Genel Başkanı Kani Beko da 50 yıllık birikimle “Hayır Durağı”nda:

1. Türkiye’de gerçek sendikacılığın, sınıf ve kitle sendikacılığının ilk ve tek temsilcisi, halkın umudu DİSK’tir.

2. DİSK, devletten, sermayeden ve siyasi partilerden bağımsız olarak işçileri demokratik biçimde bir araya getirmektedir.

3. Irk, dil, din, inanç, mezhep, siyasal görüş ve dünya anlayışı farkı gözetmeksizin her işçi DİSK’li olabilir.

4. DİSK’te kararları işçiler verir. “Demokrasiyi kurmak için birleşelim” sloganının anlamı, hem ülkemizde hem de sendikalarda demokrasiyi savunmaktır.

DİSK bu temel ilkeleri sayesinde bugünlere kadar varlığını sürdürdü. Bu ilkeler sayesinde her türlü baskıya rağmen DİSK diz çökmedi.

Bu ilkeler sayesinde darbecilerin vurduğu kilitler DİSK’i yok edemedi. Bu ilkeler sayesinde yarım asırlık çınarın altında bugün buradayız, bir aradayız.

Değerli mücadele arkadaşlarım;

Büyük şair Nâzım Hikmet, Kuvayi Milliye Destanı'nda Türkiye'nin kurtuluş ve kuruluş mücadelesindeki Anadolu halkını anlatır.

Nâzım'ın öyküsü, "Toprakta karınca, suda balık, havada kuş kadar çok" dediği işçilerin, emekçilerin, köylülerin, yoksulların öyküsüdür. Bu topraklarda bu destanlardan bolca bulunmaktadır.

Şimdi yeni bir destan yazmanın vaktidir! Cumhuriyet adına, Demokrasi adına, laiklik adına, haklarımız ve özgürlüklerimiz adına, sosyal devlet adına, hukuk devleti adına ne kazandıysak hepsini ortadan kaldıracak bir Anayasa dayatması ile karşı karşıyayız.

Ancak bizim DİSK'ten öğrendiğimiz bir gerçek var: Memleketimizin geleceğinin teminatı, kendisine sınırsız bir güç isteyenler değil, bu ülkenin emeğiyle geçinen milyonlardır.

Memleketimizin ve işçilerin geleceğini ilgilendiren tarihi bir eşikten geçerken bizler DİSK'liler olarak tüm işçilere şunları anlatacağız:

İşçilerin hakları ancak Demokrasi geliştikçe korunabilir ve geliştirilebilir.

Demokrasi'nin gelişmesi de ancak işçilerin haklarının gelişmesine bağlıdır.

Ülkenin çoğunluğunun çıkarlarının, yani işçi sınıfının yer almadığı bir rejime Demokrasi denmez.

Demokrasiyi ortadan kaldıran, halkın en temel sorunlarına, can güvenliği sorununa, iş ve aş sorununa

yanıt üretmeyen, hatta işimizi, aşımızı, canımızı tehlikeye sokabilecek bir değişikliğe işçilerin yanıtı “hayır” olacaktır.

İşçilerin ve memleketin geleceği için hayır diyeceğiz.

Başkanlık sisteminin işçilere zararlı olduğunu işyerlerinde anlatacağız, işçi servislerinde anlatacağız, yemekhanelerde anlatacağız. Nerede işçi varsa orada işçileri “hayır” demeye çağıracağız!

İşçilere düşen görev “Demokrasi’yi kurmak”tır. Biz Demokrasi için hayır diyeceğiz.

OHAL hükümeti KHK’larla kamu çalışanlarını sorgusuz sualsiz işten atarak, belediye başkanlarını ve milletvekillerini tutuklayarak, gazeteleri, televizyon kanallarını, kültür-sanat kurumlarını kapatarak yeni toplumsal çatışmalara yol açmaktadır.

Üniversitelerden akademisyenleri ihraç eden, bilim insanlarını üniversite kapılarında tartaklayan, cüppeleleri ayaklar altına alan bu anlayış yurttaşların demokrasi ve hukuk devletine dair umutlarına zarar vermektedir.

Demokrasi ve hukuk devletinden umudunu kesmiş bir ülke herkesin korkulu rüyası olmalıdır. Bize düşen görev, bedeli ne olursa olsun eşitlik, özgürlük, demokrasi, adalet ve aydınlık bir Türkiye için birlikte mücadele etmektir. Çünkü gücümüzün birliğimizden geldiğini çok iyi biliyoruz.

Hey işçiler, karanlığa küfür etmeyin, aydınlık bir Türkiye için bir mum yakalım.

Biz işçiler “toprakta karınca, suda balık ve havada kuş kadar çok”uz.

Haydi hep beraber yeni destanlar yazalım!

Şimdi yeni destanlar yazma zamanıdır!

Eşitlik, özgürlük, kardeşlik, adalet, barış, demokrasi isteyenler,

Hep beraber “hayır” dediğimiz zaman,

Hep beraber “hayır” çağrısı için yollara düştüğümüz zaman,

Laik, demokratik bir ülke için birleştığımız zaman

Bu ülkenin geleceği de değişecektir!

Hayır demek için; Demokrasi’yi kurmak için birleşelim!

Demokrasi tarihi bize göstermiştir ki, mazlumlara ve mağdurlara ayağa kalkmazsa diktatörler diz çökmeyiz.

Biz mazlumlara ve mağdurlara, diktatörler diz çökünceye kadar ayağa kalkmalıyız.

Bu topraklarda eşitlik, özgürlük, emek, barış, demokrasi ve kardeşlik mücadelesi veren, toprağa düşen kırmızı karanfiller için ayağa kalkmalıyız.

Hayır demek için ayağa kalkmalıyız.

* * *

Ve “Hayır Durağı”nda “Zamanın Ruhunu” yansıtan şiiriyle Ataol Behramoğlu da “Hayır” diyor!

Utanç insana özgü bir duygu sanılır
Utanan hayvanlar gördüm ben
İnsanlar tanıdım buna karşılık
Utanmak nedir bilmeyen

Öyle zamanlar gelip çattı ki
Olağan sayılır oldu arsızlık
Utanç utanıp çekildi köşesine
Esip gürlüyor utanmazlık

Yalan insanlık ayıbı sanılır
Oysa bir tek odur yalan söyleyen
Yalan söylemez kedi, kuş, börtü böcek
Yalan söylemez hiçbir sürüngen

Her yandan yalanla kuşatılmışız
Yalan gerçek olmuş hakikat yalan
Yalan akıyor gazetelerden
Televizyon kanallarından

Ahlâk insana özgü bir erdemdi
Şimdi ahlâk öğütlüyor ahlâksız
Katil imdat diye yırtınıyor
Hazine bekçisi olmuş hırsız

Vicdan insana özgü bir erdemdi
Öyle sanılırdı bir zaman
Artık antikacı dükkânlarında
Bir metadır ender bulunan

Sözünün eri olmak bir deyimdi
Doğru insanı tanımlayan
Şimdi baş köşede ağırlanıyor
Dün tükürdüğünü bugün yalayan

Cesaret insana özgü bir erdemdi
Ona yaraşan bir kimlik
Bir korkaklık ordusu
Türedi üniformalı üstelik

Ama bir özellik daha var insanda
Küllerinden yeniden doğmak
Hayır diyebildiğinde celladına
Zafer erdemin olacak

X

DEMOKRASİ İÇİN DİREN

Demokrasi için...

Demokratik haklar çerçevesinde...

Barışçı ve yasal yöntemlerle:

DİRENECEĞİM...

DİRENECEKSİN...

DİRENECEK...

DİRENECEĞİZ...

DİRENECEKSİNİZ...

DİRENECEKLER!

Bu işin başka yolu yoktur!

Türkiye Cumhuriyeti halkı, Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarına:

Sadece, kanlarıyla sulanmış olan bu vatan toprağını değil...

Sadece, binlerce şehit ve on binlerce gazi pahasına elde edilmiş olan bağımsızlığı değil...

Çağdaş toplumların yüzyıllar boyunca kan ve gözyaşı dökerek kazandığı Cumhuriyet'i, Demokrasi'yi, Laikliği, Sosyal Devlet, Hukuk Devleti'ni, Temel Hak ve Özgürlükleri de borçludur!

Ne yazık ki, bedel ödenmeden kazanılan:

Bu Cumhuriyet...

Bu Demokrasi...

Bu Temel Hak ve Özgürlükler...

Bir türlü feodalitenin prangalarından kurtulamamış olan din/tarım toplumu değerlerini, kendi çıkarları için istismar eden siyasal liderlerin elinde oyuncak olmuş...

Cumhuriyet'i, Demokrasi'yi, Hukuk Devleti'ni, Temel Hak ve Özgürlükleri kullanarak iktidara gelen dinbaz ve çıkarıcı politikacılar, Cumhuriyet'in, Demokrasi'nin ve Hukuk Devleti'nin kurumlarını, temel hak ve özgürlükleri, kendi iktidarları uğruna sınırlamaya ve kısıtlamaya kalkışmışlardır!

UNUTMAYIN, HER HALK LAYIK OLDUĞU
İKTİDAR TARAFINDAN YÖNETİLİR!

DEMOKRASİ İSTİYORSANIZ, DEMOKRASİYE
LAYIK OLDUĞUNUZU GÖSTERECEKSİNİZ:

EVDE, SOKAKTA, İŞTE, EĞLENCEDE...

TEK BAŞINIZA VEYA ÖRGÜTLÜ OLARAK...

OTURARAK, YÜRÜYEREK, DURARAK,
KONUŞARAK, SUSARAK, YAZARAK,
OKUYARAK...

BAŞTA MUHALEFET VE İFADE HAK VE
ÖZGÜRLÜĞÜNÜZ OLMAK ÜZERE, TEMEL

HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİNİZİ, DEMOKRATİK
YOLLAR VE YÖNTEMLERLE, BARIŞ İÇİNDE
KULLANARAK...

DİRENECEKSİNİZ!

DİRENECEĞİZ...

DİRENECEKLER!

* * *

DEMOKRASİ İÇİN...

DEMOKRATİK OLARAK...

DİRENECEKSİN:

Barışçı bildiri yayımlayacaksın...

Terör örgütü destekçiliğinden hapse atacaklar.

Barışçı gösteri düzenleyeceksin...

Üzerine zehirli gaz sıkıp gözaltına alacaklar.

Sokakta dans edeceksin...

Copla ve göz yaşartıcı gazla saldıracaklar.

Haber yapacaksın...

Devletin sırlarını açıklamaktan hapse gireceksin.

Eleştiri yapacaksın...

Hakaretten ceza verecekler.

Özgürlük isteyen pankart açacaksın...

Terör örgütü destekçiliğinden ceza verecekler.

Bedenine, cinsel tercihlerine sahip çıkacaksın...

Sapık diyecekler.

Hırsızlıkları, yolsuzlukları, rüşvetleri görecek, sap-
tayacak, fezlekeye bağlayacaksın...

Sürüleceksin, meslekten atılacaksın, hapse gireceksin.

AMA DİRENECEKSİN!

YILMAYACAKSIN...

YİNE DİRENECEKSİN:

Evleri basacaklar...

Okulları üniversiteleri basacaklar...

İşyerlerini, bankaları basacaklar...

Gazeteleri, televizyonları basacaklar...

Seni, babanı, anneni, kardeşini, karını, kocanı, oğlunu, kızını, kelepçeleyip götürecekler...

Dövecekler, sövecekler, hatta öldürecekler...

Üstüne üstlük direndin diye ceza da verecekler!

AMA DİRENECEKSİN!

DİRENECEKSİN!

YILMAYACAKSIN

YİNE DİRENECEKSİN:

Önce içteki ve dıştaki teröre müsamaha gösterip onları güçlendirecek, sonra sayısız şehit verecekler:

Protesto edeceksin, sesin duyulmayacak...

Kimi zaman sadece etnik kökeninden, yaşadığın coğrafyadan dolayı cezalandırılacaksın...

Yapılan haksızlıklar hukuksuzluklar, medyada yer almayacak...

Adalet seni korumayacak...

Hakkını, hukukunu kimse savunmayacak; savunma cesaretini gösterenler de seninle aynı biçimde suçlanacak ve cezalandırılacak...

AMA DİRENECEKSİN!

YILMAYACAKSIN...

YİNE DİRENECEKSİN:

Kişiliğini koruyarak direneceksin...

Haysiyetini koruyarak direneceksin...

Namusunu koruyarak direneceksin...

Dürüstlüğünü koruyarak direneceksin...

BOYUN EĞMEYEREK DİRENECEKSİN:

Kimi zaman konuşarak, kimi zaman susarak...

Kimi zaman yürüyerek, kimi zaman durarak...

Kimi zaman gülererek, kimi zaman ağlayarak...

Kimi zaman tek başına, kimi zaman grupla...

Kimi zaman bir siyasal parti, bir STK, bir sendika içinde, kimi zaman bağımsız ve bağlantısız olarak...

TERÖRE KARŞI

PARALEL DEVLETE KARŞI

PARTİ DEVLETİNE KARŞI

DİKTATÖRLÜĞE KARŞI

DEMOKRASİ İÇİN

DEMOKRATİK OLARAK

DEMOKRATİK HAKLARINI KULLANARAK

DİRENECEKSİN!

DİZİN

- 12 Mart 1971 Askeri Darbesi 52,
72, 81
15 Temmuz darbe girişimi 82,
88, 90
1961 Anayasası 52, 53, 81, 82
1980 Askeri Darbesi 53, 82
ABD 28, 40-43, 51
Adnan Menderes 49, 50, 72-74
Adolf Hitler 19-21, 68
Ahmet Türk 81
AKP-Cemaat iktidarı 82
AKPM 81
Aldous Huxley 14
Anayasa Mahkemesi (AYM) 55,
58, 59-61, 67, 72, 75, 78
Ataol Behramoğlu 94
Avrupa İnsan Hakları
Mahkemesi (AİHM) 60
Avrupa İnsan Hakları
Sözleşmesi (AİHS) 60
Avrupa Konseyi 60
Avrupa Konseyi Parlamenterler
Meclisi Denetleme Komitesi
81
Bahri Savcı 72, 73
Bilişim Devrimi 13, 34-36, 38,
40, 50, 76
BirGün gazetesi 72
Birinci Silivri Trajedisi 82
Birörnekleşme 15, 39
Celâl Bayar 49, 50
Cem Eroğul 72, 73, 75
Cerattepe 90
CHP 49, 50, 83
CIA28
Çiftçiye Topraklandırma
Kanunu 49, 50
Çiğdem Tokar 86
Çok Partili Düzen 36, 49, 51,
58, 78
Çok Partili Rejim 50, 69
Cumhuriyet gazetesi 83
Devrimci İşçi Sendikaları
(DİSK) 91
Donald Trump 41, 42
Endüstri Devrimi 13, 33-36, 76
Eruh baskını 82
Eugène Ionesco 14, 15
Fazıl Sağlam 72, 73, 75
Fazıl Say 87
Figen Yüksekdağ 81
Gazetecileri Koruma Komitesi
(CPJ) 58
George Orwell 14

Gezi Direniş 82
Giordano Bruno 13, 15
H. G. Wells 14
Halep 83
Haşim Kılıç 58, 59
HDP 81, 83, 87
Humeyni 28, 29
Hüsnü Mahalli 83
İkinci Silivri Trajedisi 83
İran İslam Cumhuriyeti 29
İŞİD 82
İsmet İnönü 36, 49-51
Jean-Marie Le Pen 42
Jörg Haider 42
Josef Stalin 51
Kamu-Sen 90
Kani Beko 91
Kenan Evren 69
KHK 83, 88, 91, 93
Kıbrıs 83
Kuvayi Milliye Destanı 92
Mehmet Fuad Köprülü 49, 50
Menderes hükümeti 73
Mikrodincilik 39-42, 50
Mikromilliyetçilik 39-42, 50
Muammer Aksoy 72
Mümtaz Soysal 72, 73
Mustafa Kemal Atatürk 36, 46,
47, 49, 50, 87, 97
NATO 51
Naziler 19-21, 23, 25, 26
Nâzım Hikmet 14, 16, 92
Necmettin Erbakan 82
OHAL 74, 82, 88, 91, 93
Oktay Akbal 69
Osmanlı 36, 49
Otto von Bismarck 18
Paul Béranger 14, 15
PKK 82
Radikal Siyasal İslam 28, 40, 41
Refik Koraltan 49
Roboski 89
Şah Rıza Pehlevi 29
Samuel Huntington 40
Selahattin Demirtaş 81
Siyasal Bilgiler Fakültesi
(Mülkiye) 72
Soğuk Savaş 28, 35-37, 42, 51
Sovyetler Birliği 19, 28, 35, 36,
38, 40-43, 51
Stockholm Center for Freedom
(SCF) (Özgürlük için
Stockholm Merkezi) 80
Suriye 82, 83
Tahkikat Komisyonu 72
Tarım Devrimi 13, 32, 33, 35,
49, 76
TBMM 73, 74, 86
TUDEH 29
Twitter 61
Uluslararası Basın Enstitüsü
(IPI) 58
Usame Bin Ladin 28
Viktor Orbán 42
Vladimir Putin 42
Yahudi soykırımı 26
Yavuz Sabuncu 73
YouTube 61
YPG 82